

НУБІП України

НУБІП України

МАгіСТЕРСЬКА КВАЛіФіКАЦіЙНА РОБОТА

12.015 – КМР. 1225 “С” 2021.08.04. 07 ПЗ

НУБІП України

ТРОФіМЕНКО ЄЛіЗАВЕТА
ЄВГЕНіВНА

2021 р.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Факультет аграрного менеджменту

УДК 331.45

ПОГОДЖЕНО

Декан факультету аграрного
менеджменту

Орестук А.Д.

"15" 11 2021 р.

ДОНУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ

Викладач кафедри
адміністративного менеджменту та
товарисько-економічної діяльності

Луцьк В.В.

"15" 11 2021 р.

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему «ЗАСТОСУВАННЯ КОРПОРАТИВНИХ ESH ПРОЦЕДУР НА ТЕРИТОРІЇ
НАСНІСЬКОГО ЗАВОДУ «BAYER»

Спеціальність: 073 «Менеджмент»

Освітня програма: «Адміністративний менеджмент»

Орієнтація освітньої програми: освітньо-професійна

Гарант освітньої програми:

к.е.н., доцент

Ковтун О.А.

Керівник магістерської кваліфікаційної роботи

к.о.н., доцент

Ралко О.С.

Виконавець

Трофименко С.С.

КИЇВ - 2021

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Факультет аграрного менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри адміністративного
менеджменту та ЗЕД

д.с.п. професор

 Луцьк В.В.

"17" 02 20 21 року

ЗАВДАННЯ

ДО ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТУ

Трофименко Слizabeth Свєтєлївнї

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Освітня програма «Адміністративний менеджмент»

Орієнтація освітньої програми освітньо-професійна

Тема магістерської кваліфікаційної роботи «Застосування корпоративних ESH процедур на території напісного заводу BAYER»

затверджена наказом ректора НУБіП України від "4" серпня 2021 р. №1225 "С"

Термін подання завершеної роботи на кафедру 2021.11.15

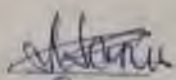
Вихідні дані до магістерської кваліфікаційної роботи законодавчі акти, навчальна та наукова література, офіційні статистичні матеріали, звіти та оперативні матеріали, дані міжнародної статистики та публікації наукових установ.

Перелік питань, що підлягають дослідженню:

1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАХИСТУ НАВКОЛИЩНЬОГО СЕРЕДОВИЩА, ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА ГІГІЄНИ ВИРОБНИЦТВА (ESH) НА ПІДПРИЄМСТВІ.
2. ДОСЛІДЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ НА ТЕРИТОРІЇ ЗАВОДУ BAYER В ПОЧУЙКАХ.
3. УДОСКОНАЛЕННЯ КОРПОРАТИВНИХ ESH ПРОЦЕДУР НА ТЕРИТОРІЇ НАПІСНОГО ЗАВОДУ.

Дата видачі завдання "16" березня 2021 р.

Керівник магістерської кваліфікаційної роботи

 Раїко О.С.

Завдання прийняв до виконання

 Трофименко С.С.

РЕФЕРАТ

Магістерська робота на тему: «Застосування корпоративних ESH процедур на території насінневого заводу Bayer» складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел з 29 джерела. Основний зміст роботи викладено на 81 сторінці друкованого тексту, містить 12 таблиць.

Ключові слова: система охорони праці, ESH, корпоративні процедури, насінневий завод, Bayer, Intelex.

Актуальність. Гігієна праці допомагає роботодавцям та працівникам оцінити ризики та покращити умови праці. Однак стандарти у багатьох частинах світу все ще низькі. Щонайбільше, зміни в технологіях та суспільстві постійно створюють для нас нові ризики для розуміння та вирішення, бажано до настання хвороби чи інвалідності. Сьогодні діапазон ризиків для здоров'я на робочому місці дуже великий. Систематичний і достовірний збір даних про стан охорони праці і травматизму на виробництві є об'єктивним підґрунтям для здійснення аналізу всіх аспектів й розроблення фахівцями заходів з профілактики на рівні підприємства, що обумовлює актуальність даного аналізу.

Мета роботи: провести аналіз корпоративних ESH процедур на території насінневого заводу Bayer та розробити пропозиції по їх удосконаленню.

Для досягнення мети були сформовані наступні **завдання:**

- надати загальну характеристику охорони праці, гігієни виробництва та захисту навколишнього середовища у якості складових нерозривної системи та її спрямування;
- визначити законодавчі та нормативні основи охорони праці (ESH) в Україні;
- розглянути особливості виробничого травматизму і професійних ризиків робітників заводів України;
- дослідити особливості організації охорони навколишнього середовища, гігієни виробництва та безпеки праці на підприємстві;
- проаналізувати вплив запропонованих заходів з покращення системи охорони праці на діяльність підприємства.

Об'єктом дослідження є діяльність насінневого заводу компанії Bayer у селищі Почуйки Житомирської області у сферах захисту навколишнього середовища, охорони праці та гігієни виробництва.

Предмет дослідження – система гігієни виробництва та охорони праці на території насінневого заводу Bayer, зокрема корпоративні процедури з охорони праці.

Методи дослідження. У дослідженні були використані такі методи, як аналіз для визначення особливостей поточної законодавчої бази та структури системи охорони праці виробництва; метод графічного зображення та групування – для оброблення та надання візуалізованої інформації та метод узагальнення для підведення підсумків.

Практичне значення роботи – розробка рекомендацій, які будуть сприяти спрощенню підтримання системи охорони праці на підприємстві. А також адаптація матеріалу для інформування робітників про ризик падіння, ковзання та спотикання - найпоширенішими причинами травм на виробництві всіх видів галузей.

Апробація результатів магістерської роботи. Результати даного дослідження були апробовані на II Міжнародній науково-практичній конференції студентів, аспірантів та молодих вчених: «Сучасний менеджмент: Виклики та можливості» 27 квітня 2021 року. А також на IV Міжнародній науково-практичній конференції студентів, аспірантів та молодих вчених: «Нові виклики для аграрного сектору України в умовах глобалізації» 26-27 жовтня 2021 року.

Публікації. Доповіді «Застосування корпоративних ESH процедур на території насінневого заводу Bayer в Почуйках в умовах сучасного Законодавства України» та «Застосування програмного забезпечення Intelx для покращення функціонування охорони праці на підприємстві» опубліковані по матеріалам вищенаведених конференцій.

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАХИСТУ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА, ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА ГІГІЄНИ ВИРОБНИЦТВА (ESH) НА ПІДПРИЄМСТВІ	8
1.1 Загальна характеристика захисту навколишнього середовища, охорони праці та гігієни виробництва у якості складових нерозривної системи та її спрямування	8
1.2 Законодавчі та нормативні основи охорони праці в Україні...	12
1.3 Особливості організації охорони навколишнього середовища, гігієни виробництва та безпеки праці на підприємствах	17
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ НА ТЕРИТОРІЇ ЗАВОДУ BAYER В ПОЧУЙКАХ	30
2.1 Загальна характеристика підприємства	30
2.2 Особливості виробничого травматизму й професійних ризиків робітників заводів в Україні	35
2.3 Корпоративні процедури Bayer з охорони праці	43
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ КОРПОРАТИВНИХ ESH ПРОЦЕДУР НА ТЕРИТОРІЇ НАСІННЕВОГО ЗАВОДУ	58
3.1 Пропозиції удосконаленню системи корпоративних процедур на підприємстві	58
3.2 Впровадження програмних забезпечень від Інтелексу в корпоративні процедури...	66
3.3. Вплив запропонованих заходів на діяльність підприємства	74
ВИСНОВКИ	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	78

ВСТУП

Актуальність. Гігієна праці допомагає роботодавцям та працівникам оцінити ризики та покращити умови праці. Однак стандарти у багатьох частинах світу все ще низькі. Щонайбільше, зміни в технологіях та суспільстві постійно створюють для нас нові ризики для розуміння та вирішення, бажано до настання хвороби чи інвалідності. Сьогодні діапазон ризиків для здоров'я на робочому місці дуже великий. Систематичний і достовірний збір даних про стан охорони праці і травматизму на виробництві є об'єктивним підґрунтям для здійснення аналізу всіх аспектів й розроблення фахівцями заходів з профілактики на рівні підприємства, що обумовлює актуальність даного аналізу.

Практичне значення роботи – розробка рекомендацій, які будуть сприяти спрощенню підтримання системи охорони праці на підприємстві, шляхом впровадження нових для компанії програмних забезпечень. А також адаптація матеріалу для інформування робітників про ризик падіння, ковзання та спотикання - найпоширенішими причинами травм на виробництві всіх видів галузей.

Об'єкт роботи: діяльність насінневого заводу компанії Bayer у селищі Почуйки Житомирської області у сферах захисту навколишнього середовища, охорони праці та гігієни виробництва.

Предмет роботи: система гігієни виробництва та охорони праці на території насінневого заводу Bayer, зокрема корпоративні процедури з охорони праці.

Мета роботи: провести аналіз корпоративних ESH процедур на території насінневого заводу Bayer та розробити пропозиції по їх удосконаленню.

Для досягнення мети були сформувані наступні завдання:

- надати загальну характеристику охорони праці, гігієни виробництва та захисту навколишнього середовища у якості складових нерозривної системи та її спрямування;
- визначити законодавчі та нормативні основи охорони праці (ESH) в Україні;

розглянути особливості виробничого травматизму і професійних ризиків робітників заводів України;

- дослідити особливості організації охорони навколишнього середовища, гігієни виробництва та безпеки праці на підприємстві;

- проаналізувати вплив запропонованих заходів з покращення системи охорони праці на діяльність підприємства.

Методи дослідження: контент-аналіз, статистичний та інші методи наукового пізнання.

В першому розділі магістерської кваліфікаційної роботи розглянуто основні законодавчі засади функціонування системи навколишнього середовища, охорони праці та гігієни виробництва в Україні, нормативні основи охорони праці, а також корпоративні процедури Bayer з охорони праці

Другий розділ роботи освітлює діяльність компанії Bayer, а також особливості виробничого травматизму й професійних ризиків робітників заводів в Україні.

В третьому розділі проводиться аналіз задоволеності робітників від якості охорони праці на підприємстві. Також, у цьому розділі проводиться аналіз роботи програмного забезпечення по інформуванню про нещасні випадки на виробництві і відзначається важливість спрощення підтримання системи охорони праці через запровадження додаткових програмних забезпечень від компанії Intellex.

Структура: робота складається зі 81 сторінки тексту, а саме вступу, трьох розділів, висновка та списку використаних джерел з 29 джерел.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАХИСТУ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА, ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА ГІГІЄНИ ВИРОБНИЦТВА (ESH) НА ПІДПРИЄМСТВІ

1.1 Загальна характеристика захисту навколишнього середовища, охорони праці та гігієни виробництва у якості складових нерозривної системи та її спрямування

Відповідно до Закону «Про охорону праці» [13], положення про службу охорони праці на підприємстві передбачає її створення з моменту, коли чисельність персоналу досягає 50 осіб. В якості альтернативи, роботодавцю дозволяється взяти на посаду спеціаліста з охорони праці або укласти договір з відповідною офіційною структурою, яка має право здійснювати діяльність з охорони праці. Істотне уточнення: обіймати посаду інженера з питань охорони праці на виробництві може тільки працівник з вищою технічною, іноді середньо-технічною освітою, бажано - інженерною, з достатнім досвідом роботи та відповідною підготовкою.

Організація охорони праці на підприємстві починається з того, що керівник видає наказ про організацію служби безпеки на підприємстві, який регламентує його діяльність та визначає завдання.

До основних завдань служби охорони праці належить впровадження спеціальних процедур, різних аспектів діяльності підприємства та його персоналу, що впливають на безпеку виробництва, збереження життя та здоров'я людей. До них відносяться:

- розробка необхідних для компанії документів з охорони праці;
- забезпечення дотримання працівниками правил та вимог з охорони праці, нормативно-правових актів, умов колективного договору;
- контроль умов праці, дотримання санітарно-гігієнічних норм законодавства про працю;

- запобігання виробничим травмам, просування позитивних рішень, що підвищують безпеку виробничих процесів,

- інформування працівників про правила безпечної праці [2, с. 47].

Виконання завдань одна з функцій відділу охорони праці на підприємстві.

Основні з них:

- комплексний аналіз стану охорони праці на підприємстві;
- профілактика виробничого травматизму та професійних захворювань;
- розробка разом з відповідальними спеціалістами заходів щодо

поліпшення умов праці;

- контроль виконання умов трудового договору у сфері покращення умов праці, поліпшення стану здоров'я працівників;

- участь у впровадженні сучасних стандартів безпечної праці;

- впровадження наукових досліджень та розробок, які підвищують

безпеку виробництва;

- регулярний моніторинг технічного стану будівель, обладнання, участь у роботі комісії, які виконують ці функції [2, с. 48-50].

Існують обов'язкові вимоги до того, які документи з охорони праці повинні бути на підприємстві. Перелік документів з охорони праці на підприємстві повинен містити:

- вступні інструктажі та журнали, які їх реєструють;

- необхідні інструкції з охорони праці за видами робіт та спеціальностями;

- журнали, що фіксують їх наявність;

- перелік професій зі шкідливими умовами праці, що потребують постійного медичного нагляду;

- накази про призначення осіб, відповідальних за охорону праці на різних виробничих майданчиках;

- колективний договір;

- програма забезпечення та покращення охорони праці на виробництві;

- наказ про атестацію робочих місць;

реєстр виробничих травм та заходи щодо усунення обставин, які їх спровокували [7].

Крім того, документація з охорони праці на підприємстві повинна містити основні форми державної звітності з охорони праці; положення про компенсацію за шкідливі або небезпечні умови професійної діяльності; форми звітів про травми та інші документи, які сприяють підвищенню ефективності охорони праці та промислової безпеки.

Багато галузей виробництва та промисловості покладаються на належну гігієнічну практику для забезпечення якості та безпеки продукції.

Гігієнічні практики, які застосовуються в промислових умовах, включаючи виробництво та сільське господарство, підтримують чисте санітарне середовище і захищають здоров'я населення.

Гігієна у виробництві є життєво важливою для охорони здоров'я та добробуту населення, а також для забезпечення якості продукції.

Виробнича гігієна спрямована на запобігання забрудненню продуктів, яке може статися через участь небажаних матеріалів, речовин або мікроорганізмів у процесі виготовлення товарів. Належна гігієнічна практика зменшує ймовірність занесення, розповсюдження та розмноження потенційних патогенів та інших небажаних організмів у виробничому середовищі. Це захищає здоров'я споживачів, які користуються промисловими продуктами, а також здоров'я працівників виробництва.

Гігієна у виробництві є життєво важливою, оскільки забруднена виробнича партія може вплинути на здоров'я багатьох людей або призвести до псування та відходів. Очевидно, що різні галузі промисловості також мають різні гігієнічні вимоги залежно від характеру продукції, що виробляється. Наприклад, гігієна має першочергове значення у виробництві продуктів харчування, напоїв та фармацевтичних препаратів, де продукти приймаються всередину або наносяться безпосередньо на тіло. Гігієна менш важлива в автомобільній та будівельній промисловості.

Процес виробництва зазвичай включає кілька етапів – виготовлення продукції, пакування, зберігання та розповсюдження. Існує також оцінка якості, яка перевіряє, чи готовий продукт відповідає всім необхідним нормам та має належну якість для випуску.

Гігієна у виробництві продуктів харчування та напоїв гарантує, що вони придатні для споживання людиною. Це означає, що в продуктах харчування та напоях немає вмісту небезпечних забруднювачів, які можуть становити неприйнятний ризик для здоров'я людини. До них відносяться:

- мікроорганізми, включаючи бактерії, віруси, паразити та цвілеві грибки;
- токсини або метаболіти, вироблені мікроорганізмами;
- хімічні залишки, наприклад, від мийних та дезінфекційних засобів, сільськогосподарських хімікатів та ветеринарних препаратів;
- фізичні сторонні речовини.

Переважна більшість харчових захворювань викликається патогенними мікроорганізмами. Наслідки харчового отруєння можуть варіюватися від неприємних до смертельних. Гігієна у виробництві продуктів харчування та напоїв спрямована на запобігання потраплянню забруднювачів, а також на розповсюдження та розмноження мікроорганізмів у процесі виробництва.

Гігієна харчових продуктів також допомагає запобігти псуванню продуктів, тим самим захищаючи підприємства від негативних економічних наслідків.

Гігієна у сільському господарстві допомагає захистити худобу та сільськогосподарські культури від шкідників та хвороб, включаючи комах, паразитів, хвороботворних мікроорганізмів та бур'янів.

Оптимізація заходів підтримки здоров'я тварин і якості сільськогосподарських культур підвищує продуктивність праці, мінімізує страждання тварин і в кінцевому підсумку захищає здоров'я людини, гарантуючи безпеку споживання продуктів харчування.

Збудники хвороб поширені в сільськогосподарських умовах. Однак додаткові патогени та шкідники можуть потрапити до середовища господарства,

наприклад, шляхом переміщення транспортних засобів, людей та інвентарю. Перехресне зараження хвороботворними мікроорганізмами та шкідниками може також відбуватися в середовищі господарства.

Тому сільськогосподарська гігієна має на меті мінімізувати занесення та розповсюдження патогенів та шкідників у середовищі господарства. Це допомагає гарантувати безпеку харчових продуктів далі по ланцюжку постачання.

Очищення та дезінфекція якісними, ефективними засобами є невід'ємною частиною підтримки здорового середовища господарства. Деякі з спеціалізованих продуктів для сільськогосподарського середовища включають потужні знежирювачі для видалення органічних матеріалів з обладнання, транспортних засобів, машин та будівель; засоби для видалення накипу, мийні засоби для прання білизни та дезінфекційні засоби.

Поряд із охороною праці та гігієною виробництва завжди стоїть питання захисту навколишнього середовища.

Екологічні проблеми, викликані розвитком промислового виробництва у нашій країні, зараз ігноруються. Необхідно терміново вирішувати витрати ресурсів та забруднення навколишнього середовища у сфері промислового виробництва.

1.2 Законодавчі та нормативні основи охорони праці в Україні

Закон України «Про охорону праці» [13] регулює питання особистої безпеки працівника в Україні. Закон визначає обов'язки роботодавця, працівника та служби охорони праці щодо один одного.

Ці відносини такі:

1. Роботодавець зобов'язаний стежити за тим, щоб на робочому місці працівникам було відомо про небезпеку, яка може завдати шкоди чи будь-яким чином загрожувати їхньому життю.

2. Працівники зобов'язані дотримуватися правил безпеки, встановлених їхнім роботодавцем.

3. Завдання служби охорони праці - організувати процес створення сприятливих умов на робочому місці та стежити за дотриманням встановлених правил.

Питання пожежної безпеки в Україні регулюється низкою нормативно-правових актів. Найважливіші з них:

1. Кодекс цивільного захисту України [12];

2. Правила пожежної безпеки України [14];

3. Державні будівельні норми України (ДБН) [15].

Кодекс [12] визначає основні напрями діяльності організацій у сфері протипожежного захисту. Правила протипожежного захисту встановлюють більш конкретні вимоги до протипожежного захисту будівель і споруд. Урядові будівельні норми визначають вимоги до проектування будівель, систем евакуації та систем пожежогасіння.

Вимоги міжнародних стандартів безпеки ISO можуть застосовуватися, але не є обов'язковими в Україні. Місцеві закони мають пріоритет над міжнародними стандартами.

Обов'язки компаній в галузі охорони праці.

З метою створення оптимальних умов праці та дотримання вимог законодавства керівництво компанії виконує такі завдання:

1. Розробляє та впроваджує внутрішню документацію компанії у сфері охорони праці (положення, інструкції та програми).

2. Розподіляє між керівниками завдання у сфері безпеки персоналу.

3. Проводить підготовку керівників у спеціалізованому навчальному центрі або запрошує відповідних спеціалістів на підприємство для проведення навчань.

4. Впроваджує навчання персоналу відповідно до розроблених внутрішніх документів.

Місія компанії у сфері протипожежного захисту.

З метою дотримання правил пожежної безпеки підприємству необхідно виконати наступне:

1. Подати стартову декларацію до пожежної частини.
2. Роздати керівникам завдання з протипожежного захисту.
3. Провести підготовку керівників у спеціалізованому навчальному центрі.
4. Забезпечити необхідну кількість вогнеспасників у будівлях підприємства.
5. Провести навчання персоналу щодо процедури евакуації.

Відповідно до сфери їх відповідальності, керівники з питань безпеки проходять профнавчання.

Найбільш поширеними сферами відповідальності є:

- загальна гігієна та безпека праці (цей тренінг призначений для керівників компаній та заводів);

- захист від вогню;

- електробезпека;

- безпека автомобіля;

- робота на складах з завантаженим обладнанням;

Крім того, складено перелік професій, за якими працівники повинні пройти спеціальне навчання у навчальному центрі. Компанія оплачує навчання своїх працівників у навчальних центрах.

Відповідно до чинного законодавства, персонал повинен пройти навчання з питань охорони праці у таких випадках:

1. У процесі підбору персоналу.

2. У робочий час (із зазначеною періодичністю).

Працівники проходять навчання кожні шість місяців. Працівники, робота яких становить ризик травмування - кожні три місяці.

Навчання протипожежному захисту проводяться раз на рік. Якщо компанія виконує вогневі роботи або надає відповідні послуги, раз на рік.

Якщо працівник виконує роботу з ризиком травмування або зі шкідливими чи небезпечними факторами, компанія повинна забезпечити цих працівників засобами індивідуального захисту.

Якщо працівник має намір виконувати роботу з небезпечними речовинами, він повинен бути оглянутий медичною комісією перед прийняттям на роботу та отримати дозвіл на виконання цієї роботи.

Періодичність повторних медичних оглядів проходить найчастіше раз на рік або раз на два роки. Компанія оплачує планові медичні огляди.

Дозвіл державної служби зайнятості має бути отримано під час використання пристроїв, які можуть бути пов'язані з підвищеним ризиком під час їх роботи, або під час виконання робіт, які можуть становити підвищений ризик для осіб, які виконують роботу, або для третіх осіб.

Перелік цих пристроїв та робіт встановлюється державою у «Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки» (затверджений постановою № 1107 Кабінет Міністрів України від 26 жовтня 2011 р.)

Якщо компанія виконує будь-яку роботу або використовує небезпечне обладнання, то компанія повинна отримати дозвіл уряду на виконання відповідних робіт.

Заява - це письмове повідомлення державним органам про певну дію чи операцію. Декларацію можна подати в електронному вигляді на веб-сайті Держпраці.

Дозвіл - це декларація, в якій компанія гарантує, що її приміщення відповідають правилам пожежної безпеки.

Цей вид декларації можна подати в електронному вигляді на веб-сайті державної служби з надзвичайних ситуацій.

Перевірки безпеки бізнесу зазвичай проводить:

1. Державна служба праці.
2. Державна служба України з надзвичайних ситуацій (пожежні центри).

Ці іспити можуть бути запланованими або позаплановими.

Частота планових перевірок державною службою залежить від класу ризику, призначеного компанії:

- компанії з низьким класом ризику - кожні 5 років;
- із середнім класом ризику - раз на 3 роки,
- з класом високого ризику - кожні 2 роки.

Періодичність планових перевірок пожежної охорони також визначається залежно від класу небезпеки:

- компанії з низьким класом ризику - кожні 5 років,
- із середнім класом ризику - раз на 2 роки,
- з класом високого ризику - раз на рік.

У разі порушення офіційних нормативно-правових актів у сфері охорони праці та протипожежного захисту, до підприємства або його керівників можуть бути застосовані санкції.

Розмір такого штрафу визначається законом про адміністративні правопорушення. Сьогодні адміністративне стягнення за порушення стандартів охорони праці становить 20-40 мінімальних неоподатковуваних мінімумів.

Керівники компанії можуть бути притягнені до відповідальності за серйозні порушення, що спричиняють нещасні випадки, травми або смерть.

Стаття 271. Порушення вимог законодавства про охорону праці.

1. Якщо травма завдала шкоди здоров'ю потерпілого, компанія / керівник будуть каратися штрафом від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі до двох років.

2. Якщо травма спричинила смерть або інші серйозні наслідки, компанія / керівник будуть каратися позбавленням волі на строк до двох років або позбавленням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на строк до семи років та право займати певні посади, певну діяльність терміном до двох років або без позбавлення.

Стаття 272. Порушення правил техніки безпеки під час виконання робіт з високим ризиком.

1. Якщо травма загрожує смертю або іншими серйозними наслідками або здоров'ю потерпілого було завдано шкоди, - штраф у розмірі від ста до двохсот

неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або в'язниця на строк до двох років або обмеження волі на строк до трьох років.

2. Якщо травма спричинила смерть, або інші тяжкі наслідки - обмеження волі на строк до п'яти років, або позбавлення волі на строк до восьми років.

1.3 Особливості організації охорони навколишнього середовища, гігієни виробництва та безпеки праці на підприємствах

Безпека та гігієна праці загалом визначається як наука про передбачення, розпізнавання, оцінку та контроль небезпек, що виникають на робочому місці, які можуть погіршити здоров'я та добробут працівників, беручи до уваги можливий вплив на навколишні громади та загальне середовище. Ця сфера охоплює велику кількість дисциплін. Необхідний широкий спектр навичок, знань та аналітичних можливостей для координації та впровадження всіх процедур, які складають національну систему охорони праці, щоб захист поширювався як на працівників, так і на навколишнє середовище.

Сфера безпеки та гігієни праці еволюціонувала поступово у відповідь на соціальні, політичні, технологічні та економічні зміни. В останні роки глобалізація світової економіки та її наслідки сприймаються як найбільша сила для зміни у світі праці, а отже, і в сфері безпеки та гігієни праці, як у позитивному, так і в негативному плані. Лібералізація світової торгівлі, швидкий технологічний прогрес, значний розвиток у сфері транспорту та зв'язку, зміна моделей зайнятості, зміни в практиці організації праці, різні моделі зайнятості чоловіків і жінок, а також розмір, структура та життєвий цикл підприємств та нові технології, все це може генерувати нові види та моделі ризиків. Демографічні зміни та переміщення населення, а також тиск на навколишнє середовище також можуть вплинути на безпеку та здоров'я у світі праці.

Захист працівників від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань - це насамперед відповідальність керівництва, нарівні з іншими управлінськими завданнями, такими як встановлення виробничих цілей,

забезпечення якості продукції чи надання послуг клієнтам. Керівництво визначає напрямок діяльності компанії. Стратегічне бачення та місія визначають контекст зростання, рентабельності та виробництва, а також надають значення безпеці та здоров'ю працівників на всьому підприємстві. Система управління безпекою та охороною здоров'я повинна бути інтегрована в бізнес-культуру та процеси компанії [19, с. 76].

Якщо керівництво словами та дією, шляхом політики, процедур та фінансових стимулів, продемонструє свою відданість безпеці та здоров'ю працівників, то працівники відповідатимуть, забезпечуючи безпечну роботу на всьому підприємстві. Охорону праці слід розглядати не як окремих процес, а як процес, що є невід'ємною частиною того, як діяльність проходить у компанії. Для досягнення мети безпечних та здорових умов праці та навколишнього середовища роботодавці повинні запровадити організаційні заходи, адаптовані до розміру підприємства та характеру його діяльності.

Хоча керівництво несе вищу відповідальність за програму безпеки та здоров'я на підприємстві, повноваження щодо забезпечення безпечної роботи повинні бути делеговані всім рівням управління. Очевидно, що керівники є ключовими особами в такій програмі, оскільки вони постійно контактують із працівниками.

Повна прихильність з боку керівництва до того, щоб безпека та здоров'я були пріоритетом, є важливою умовою успішної програми охорони праці на робочому місці.

Прихильність керівництва безпеці та гігієні праці може бути продемонстрована різними способами, такими як:

- виділення достатніх ресурсів (фінансових та людських) для належного функціонування програми з охорони праці;
- створення організаційних структур для підтримки керівників та працівників у виконанні функцій з охорони праці;
- призначення представника вищого керівництва, відповідального за нагляд за належним функціонуванням менеджменту охорони праці [11].

Процес організації та управління системою охорони праці вимагає значних капіталовкладень. Для ефективного управління безпекою та охороною здоров'я необхідно виділити адекватні фінансові ресурси в межах підрозділів як частину загальних поточних витрат. Команда місцевого керівництва повинна розуміти цінність, яку корпоративні керівники цінують у забезпеченні безпечного місця роботи для співробітників. Керівники повинні мати стимули для забезпечення використання ресурсів для всіх аспектів безпеки та здоров'я. Завдання полягає в тому, щоб впровадити безпеку та охорону здоров'я в процесі планування. Після реалізації програми необхідно докласти спільних зусиль, щоб гарантувати її стійкість.

Співпраця між керівництвом та працівниками або їх представниками на підприємстві є важливим елементом запобігання нещасним випадкам та захворюванням на виробництві. Участь - це основне право працівників, а також обов'язок. Роботодавці мають різні зобов'язання щодо забезпечення безпечного та здорового робочого місця, і працівники повинні під час виконання своєї роботи співпрацювати, щоб дати можливість своєму роботодавцю виконати ці зобов'язання. Їх представники у підприємстві також повинні співпрацювати з роботодавцем у сфері охорони праці. Участь працівників була визнана ключовою передумовою успішного управління охороною праці та основним чинником, що сприяє зменшенню професійних захворювань та травматизму.

Повна участь працівників у будь-яких програмах з охорони праці, розроблених на їхню користь, не тільки забезпечить ефективність таких заходів, але й дасть можливість підтримувати прийнятний рівень безпеки та здоров'я за розумну ціну. На рівні цехів працівники та їх представники повинні мати можливість брати участь у визначенні питань, цілей та відповідних дій, пов'язаних із безпекою та гігієною праці.

Постійна інтеграція вдосконалень у робочий процес є життєво важливою, але це можливо лише за умови належного навчання всіх залучених осіб. Навчання є важливим елементом підтримки здорового та безпечного робочого місця та є невід'ємною складовою управління охороною праці

протягом багатьох років. Керівники, наглядовий персонал та робітники мають пройти навчання. Працівники та їх представники на підприємстві повинні пройти відповідну підготовку з питань охорони праці. Керівництво має надати необхідні вказівки та навчання з урахуванням функцій та можливостей різних категорій працівників. Основна роль навчання з питань безпеки та гігієни праці - сприяти дії. Тому він повинен стимулювати обізнаність, передавати знання та допомагати реципієнтам адаптуватися до власних ролей.

Відповідальність керівництва:

- давати кожному працівнику практичні та відповідні вказівки з урахуванням його навичок та професійного досвіду, у кожному конкретному випадку визначаючи мету, яку потрібно досягти з точки зору здатності виконувати певну функцію;

- забезпечувати навчання, яке передбачає здобуття знань та ноу-хау, які будуть застосовані на конкретній роботі та відповідно до необхідної кваліфікації; це може включати початкове навчання для вступу до певної професії чи професії або адаптивне навчання, пов'язане зі зміною робочого місця, впровадженням нових методів або переведенням на іншу роботу;

- проводити курси підвищення кваліфікації для оновлення знань, набутих під час навчання;

- забезпечувати подальше навчання, що дає змогу працівникам здобувати нові знання, доповнювати наявні знання або спеціалізуватися у певній галузі шляхом набуття більш детальних знань.

Навчання безпеці та гігієні праці не слід розглядати окремо; вона має бути невід'ємною частиною професійного навчання та включатися до щоденних робочих процедур у цеху. Керівництво повинно забезпечити, щоб усі ті, хто відіграє певну роль у виробничому процесі, навчалися технічним навичкам, необхідним для виконання їх роботи. Тому навчання для набуття технічних навичок завжди повинно включати компонент охорони праці.

Контроль професійних шкідливостей та захворювань вимагає відповідних організаційних заходів. Оскільки немає ідеальної моделі організаційної

структури, вибір слід зробити шляхом зважування передбачуваних переваг та недоліків різних систем. Керівним принципом має бути поміркованість, і поетапний підхід, швидше за все, буде більш успішним, ніж сувора схема, яка не допускає подальшого коригування.

Першим кроком є визначення пріоритетів серед цілей шляхом оцінки основних факторів, що сприяють виникненню небезпек з найтяжчими наслідками. Високий пріоритет також може бути відведений діям, які дадуть швидкі результати, оскільки ранні успіхи підвищать довіру до зусиль.

Пріоритети можуть змінюватися час від часу, залежно від існуючої ситуації. Слід повторити, що співпраця між керівництвом та працівниками чи їх представниками на підприємстві є важливою для забезпечення успішного впровадження організаційної структури з охорони праці.

Системи та процедури слід продумувати логічно, починаючи з визначення місця, де можуть виникнути травми чи погане самопочуття, і переходячи до запровадження заходів, які зроблять ці результати менш ймовірними. Керівництво повинно запровадити організаційні заходи, адаптовані до розміру підприємства та характеру його діяльності. Такі заходи повинні включати підготовку робочих процедур на основі аналізу безпеки праці. У цьому випадку відповідальна особа повинна визначити найбезпечніший та найефективніший спосіб виконання того чи іншого завдання.

Управління безпекою та гігієною праці не слід розглядати як окремий процес, а інтегрувати в іншу діяльність на робочому місці. Різні його функції та процедури мають бути вбудовані в інші системи управління та бізнес-процеси на підприємстві, а також у порівнянні структури у спільноті. Наприклад, послуги з охорони праці на невеликому підприємстві можуть бути інтегровані з первинною медичною допомогою, що надається в громаді. Це буде корисним для працівників та їх сімей.

Важливо, щоб роботодавці мали змогу з часом вимірювати показники охорони праці, щоб перевірити, чи існує постійне вдосконалення у ліквідації виробничих травм та захворювань. Роботодавці повинні регулярно перевіряти

виконання чинних стандартів з охорони праці, наприклад, шляхом моніторингу навколишнього середовища, і час від часу проводити систематичні перевірки безпеки. Крім того, вони повинні вести облік, що стосується безпеки та гігієни праці та робочого середовища, як зазначено компетентним органом. Така інформація може включати записи про всі нещасні випадки та травми, що підлягають повідомленню, які виникають під час роботи або у зв'язку з роботою, переліки дозволів та винятків згідно із законами чи нормативними актами, що стосуються нагляду за станом здоров'я працівників підприємства, та дані, що стосуються впливу зазначених речовин.

Комплексна система оцінювання включатиме базові оцінки, аудит, самоперевірку та самовиправлення, розслідування інцидентів, медичне спостереження та діяльність з огляду керівництва.

Відповідне законодавство та нормативно-правові акти є важливими для захисту безпеки та здоров'я працівників. Законодавство є самою основою суспільного ладу і справедливості; без неї або там, де вона не застосовується, двері широко відкриті для будь-яких форм зловживань. Тому кожна країна повинна вжити таких заходів, які можуть бути необхідними для захисту безпеки та здоров'я працівників. Це може бути здійснено шляхом прийняття законів або нормативних актів або будь-яким іншим методом, що відповідає національним умовам та практиці, що проводиться за погодженням з представницькими організаціями роботодавців та працівників. Закон прямо регулює окремі складові умов праці та робочого середовища, включаючи години роботи та безпеку та гігієну праці. Існують також положення, що стосуються профспілок та механізмів колективних переговорів, які встановлюють умови проведення для переговорів між роботодавцями та працівниками.

Однією з найбільших проблем трудового законодавства у багатьох країнах є його застосування на практиці. Тому важливо, щоб уряди вжили необхідних заходів для забезпечення дієвої системи інспекції праці, щоб переконатися у дотриманні законодавчих вимог. Це часто буває важко через брак кваліфікованого персоналу. Інша проблема пов'язана з труднощами боротьби з

новими небезпеками, враховуючи швидкість, з якою змінюються технології. У деяких випадках такі проблеми можуть бути вирішені роботодавцями та працівниками шляхом колективних переговорів. Ці два взаємодоповнюючі підходи описані нижче.

Оскільки наслідки професійної небезпеки можуть не проявлятися протягом багатьох років, важливо завчасно виявити потенційні небезпеки, перш ніж вони призведуть до невиліковних захворювань. Методи визначення професійної небезпеки та пов'язаних з ними проблем зі здоров'ям можна широко перелічити як екологічну оцінку, біологічний моніторинг, медичний нагляд та епідеміологічні підходи. Подібні методи слід використовувати для визначення потенційних ризиків аварії. Інформація про умови праці та здоров'я працівників - необхідна для планування, впровадження та оцінки програм та політики у сфері охорони праці - збирається шляхом постійного, систематичного спостереження.

Різні види спостереження стосуються різних аспектів праці та здоров'я. Деякі види діяльності зосереджені переважно на здоров'ї самих працівників, інші ж досліджують різні фактори робочого середовища, які можуть мати негативний вплив на здоров'я. Яким би не був підхід, дослідники повинні відповідати мінімальним вимогам щодо чутливих даних про стан здоров'я працівників.

Спостереження за станом здоров'я працівників передбачає процедури оцінки стану здоров'я працівників шляхом виявлення та виявлення будь-яких відхилень. Такі процедури можуть включати біологічний моніторинг, медичні огляди, анкетування, рентгенологічне обстеження та огляд медичної документації працівників.

Нагляд за робочим середовищем передбачає виявлення та оцінку факторів навколишнього середовища, які можуть вплинути на здоров'я працівників, таких як стан гігієни праці та санітарії, організація роботи, засоби індивідуального захисту та системи контролю, а також вплив працівників на небезпечні речовини.

Таке спостереження може зосереджуватися, зокрема, на запобіганні нещасним випадкам та захворюванням, ергономіці, гігієні праці, організації праці та психосоціальних факторах.

Для забезпечення здорового робочого середовища необхідно проводити моніторинг на робочому місці. Це передбачає систематичний нагляд за факторами робочого середовища та робочої практики, які можуть вплинути на здоров'я працівників, включаючи санітарно-технічні установки, їдальні та житло, де ці приміщення надаються роботодавцем, а також забезпечення відповідності робочого середовища безпеці та здоров'ю стандартів.

Кожен, хто пов'язаний з робочим місцем - від наймолодшого працівника до роботодавця - повинен брати активну участь у нагляді за робочим середовищем. Кожен працівник, від цеху до вищої адміністрації, повинен бути навчений визначати ті фактори (потенційні чи дійсні), які можуть вплинути на здоров'я працівників. Таке навчання необхідне для того, щоб працівник міг негайно повідомити своєму безпосередньому керівнику про будь-яку ситуацію, яка обгрунтовано вважається небезпечною для життя або здоров'я. У такій ситуації роботодавець не може вимагати від працівника повернення до роботи, доки не будуть вжиті необхідні заходи для усунення несправностей.

Такого спостереження може бути достатньо в деяких випадках для виявлення відсутності належних заходів контролю та ризику для працівників. Оцінка на основі такого типу спостережень може виправдати рекомендацію контрольних заходів без необхідності більш складного визначення рівня впливу. Повторні відвідування робочого місця та прохідне спостереження також необхідні, щоб гарантувати, що на робочих місцях, які спочатку оцінювалися як задовільні, погіршення стану не відбулося.

Інформацію з нагляду за робочим середовищем слід поєднувати з іншими даними, такими як епідеміологічні дослідження або межі опромінення, для оцінки ризиків для здоров'я працівників. Оцінка ризиків стає все більш популярним інструментом для аналізу небезпек на робочому місці. Метод ґрунтується на чіткому визначенні двох термінів НЕБЕЗПЕКА та РИЗИК.

НЕБЕЗПЕКА визначається як: потенціал заповідання шкоди - який може включати речовини або машини, методи роботи чи інші аспекти організації.

РИЗИК визначається як: ймовірність реалізації шкоди від певної небезпеки

Ймовірність виникнення.

- низький: віддалений або малоімовірний;
- середній: відбудеться вчасно, якщо не вжити запобіжних заходів;
- висока: ймовірно, що це станеться негайно або найближчим

часом. Наслідки (тяжкість):

- низький: може спричинити незначні травми/хвороби - не втрачає часу;
- середній: може спричинити втрату часу через травму/хворобу;
- високий: може спричинити серйозні або смертельні травми/захворювання.

Використовуючи ці визначення, можна побудувати матрицю ризику.

Наприклад, якщо існує велика ймовірність того, що працівники будуть піддані небезпеці, а наслідки високі, то ця робота, процес чи хімічна речовина матимуть високу «оцінку», і слід вжити термінових заходів.

Коли діяльність викликає загрозу для здоров'я людини або навколишнього середовища, слід вжити запобіжних заходів, навіть якщо деякі причинно-наслідкові зв'язки не встановлені повністю науково. Це формується в чотирьох пунктах:

- люди зобов'язані вживати випереджувальних заходів для запобігання шкоді;
- тягар доведення нешкідливості нової технології, процесу, діяльності чи хімічної речовини лежить на її прихильниках, а не на широкій громадськості;
- перед використанням нової технології, процесу чи хімічної речовини або початком нової діяльності люди зобов'язані вивчити весь спектр альтернатив, включаючи можливість нічого не робити;
- рішення, що застосовують принцип обережності, повинні бути відкритими, поінформованими та демократичними та включати сторони, яких це стосується [11].

Можуть існувати особливі ризики для здоров'я, які потребують особливого моніторингу. У цьому випадку програми нагляду повинні включати моніторинг впливу працівників на такі небезпеки. Основними цілями такого моніторингу є:

НУБІП України

- виявляти реальні небезпеки;
- визначити рівень впливу працівників на шкідливі агенти;
- довести відповідність нормативним вимогам;
- оцінити необхідність заходів контролю;
- забезпечити ефективність застосовуваних заходів контролю.

Вищевказані цілі можуть бути досягнуті шляхом проведення оглядів гігієни праці на додаток до звичайних програм моніторингу. Огляди гігієни праці визначаються як дослідження стану навколишнього середовища на робочому місці, що проводяться, перш за все, для визначення характеру та ступеня будь-

яких станів, які можуть негативно вплинути на добробут людей, які там працюють. Такі обстеження необхідні для розробки інженерних та медичних заходів контролю, необхідних для усунення чи уникнення шкідливих ситуацій.

Існує два типи обстеження гігієни праці:

прохідне обстеження, яке проводиться з метою вибору будь-яких місць на підприємстві, де працівники піддаються небезпеці, щоб потім цей вплив можна було оцінити за допомогою аналітичних досліджень, щоб визначити, чи необхідний додатковий контроль;

комплексне обстеження гігієни праці, яке передбачає використання складного обладнання для моніторингу та передбачає детальне планування та виконання.

У ситуації, коли працівники піддаються впливу небезпечних речовин, наприклад токсичних хімічних речовин, що передаються у повітрі, роботодавець

повинен:

- обмежити вплив таких речовин для захисту здоров'я працівників;
- оцінювати, контролювати та реєструвати концентрацію речовин на робочому місці.

Моніторинг експозиції слід проводити відповідно до вимог компетентного органу. Моніторинг повинні проводити та оцінювати навчені та досвідчені люди відповідно до визнаних та науково прийнятих методів.

НУБІП України

Стратегія моніторингу повинна оцінювати як поточну ситуацію, так і можливий вплив технологічних змін або заходів контролю, наприклад, на концентрацію забруднювачів повітря, і проводитись з урахуванням низки конкретних цілей. Моніторинг повинен гарантувати, що:

- ідентифікуються конкретні операції, на яких може статися опромінення, та визначається їх кількість/кількісно;

- вплив забруднювачів повітря не перевищує меж впливу, встановлених або затверджених компетентним органом;

- ефективні запобіжні заходи впроваджуються для всіх застосувань та на всіх робочих місцях

- будь-які зміни у виробництві, використанні або практиці роботи не призводять до збільшення впливу забруднювачів повітря;

При необхідності розробляються додаткові запобіжні заходи.

Одним із обов'язків компетентного органу є встановлення критеріїв для визначення ступеня впливу небезпечних речовин або агентів та, де це доцільно, визначення рівнів як показників для нагляду за робочим середовищем з метою впровадження необхідних технічних запобіжних заходів. Крім того,

компетентний орган зобов'язаний встановити межі впливу на працівників небезпечних речовин, наприклад, парів розчинників або азбесту. Межі впливу також існують стосовно фізичних небезпек, таких як шум, радіація, спека та холод. Такі межі впливу або критерії для визначення ступеня впливу повинні

бути не тільки встановлені, але періодично переглядати та оновлюватись у світлі технічного прогресу та досягнень у галузі технічних та наукових знань.

Міжнародний інформаційний центр з безпеки та гігієни праці (СНД) МОП складає та підтримує базу даних OEL для хімічних речовин з багатьох країн та розміщує її на своєму веб-сайті.

OEL зазвичай виражаються як середньозважені за часом концентрації протягом восьми, а іноді 12-годинної зміни, а при необхідності - короткострокові пікові концентрації. На практиці концентрацію забруднювачів повітря неможливо виміряти на всіх робочих місцях і в будь-який час. Для оцінки

середньої концентрації забруднюючих речовин на робочому місці зазвичай беруть обмежену кількість репрезентативних проб повітря. Потім цю концентрацію можна порівняти з межею експозиції. Місце вибірки та тривалість слід обрати так, щоб гарантувати, що результати є репрезентативними. Відбір проб слід проводити у фіксованих місцях (вибірка місцевості) або в зоні дихання працівника (особистий відбір проб). Якщо не використовуються прилади для самостійного зчитування, зразки доведеться аналізувати пізніше відповідними методами.

Нагляд за робочим середовищем слід здійснювати у взаємодії з іншими технічними службами підприємства, а також у співпраці з зацікавленими працівниками та їх представниками на підприємстві або, якщо такий орган існує, з комітетом з питань безпеки та охорони здоров'я. Служби моніторингу гігієни праці повинні мати можливість залучати достатню технічну експертизу у відповідних галузях. Для оцінки рівня забруднення та впливу працівників потрібні спеціальні знання. Тому таку оцінку повинен проводити досвідчений промисловий гігієніст або у тісній співпраці з ним.

Результати моніторингу на робочому місці слід збирати та подавати стандартизовано. Роботодавці повинні вести записи про моніторинг протягом періоду, визначеного компетентним органом. Це дозволить оцінити будь-який можливий зв'язок між пізнішим порушенням здоров'я та опроміненням. Наприклад, у випадках впливу кремнезему, вугілля, азбесту або канцерогенних речовин може знадобитися вести облік протягом кількох десятиліть. Компетентний орган також повинен вжити заходів щодо збереження записів в архіві, щоб вони залишалися доступними навіть у разі закриття підприємства. Записи повинні містити всі відповідні дані, такі як деталі продукту, виробника та способи використання, включаючи наявність особистого захисного одягу чи обладнання та чи дійсно він був одягнений. Працівники та їх представники та компетентний орган повинні мати доступ до записів моніторингу.

Контроль за станом здоров'я працівників передбачає медичні огляди працівників, щоб переконатися, що їх стан здоров'я сумісний з призначенням на

роботу і що їх професійне вплив небезпечно не чинить ніякого згубного впливу на їх здоров'я. Медичні огляди також допомагають виявити умови, які можуть зробити працівника більш сприйнятливим до впливу небезпечних агентів, та виявити ранні ознаки погіршення здоров'я, викликаного ними. Їх основна мета-первинна профілактика виробничих травм та захворювань. Нагляд слід проводити за погодженням з працівниками або їх представниками і не повинен призводити до втрати ними заробітку. Крім того, медичні огляди повинні бути безкоштовними і, наскільки це можливо, проводитись у робочий час.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ НА ТЕРИТОРІЇ ЗАВОДУ BAUER В ПОЧУЙКАХ

2.1 Загальна характеристика підприємства

Байер – міжнародна компанія, що спеціалізується на природничих науках та складається з трьох структурних підрозділів: фармацевтичного (Pharmaceuticals), підрозділу безрецептурних препаратів (Consumer Health) та аграрного (Crop Science).

Аграрний підрозділ ТОВ «Байер» є одним із лідерів у сфері засобів захисту рослин (ЗЗР) та насіння на ринку України. Мета Аграрного підрозділу компанії «Байер» в Україні – надати проривні інновації світового рівня аграріям України, встановити нові стандарти сталого розвитку та просувати цифрову трансформацію. За допомогою нових технологій та бізнес-моделей компанія прагне допомогти клієнтам зменшити викиди парникових газів та знизити екологічний вплив від засобів захисту рослин, які вони використовують.

Створюючи сприятливе середовище для співпраці та взаємодії між різними галузями знань, культурами та ринками, «Байер» співпрацює із зовнішніми партнерами, і, визнаючи важливість знань місцевих умов, прагне об'єднати їх з глобальним досвідом компанії.

Головне завдання фармацевтичного підрозділу – поліпшення якості та збільшення тривалості життя шляхом забезпечення людей інноваційними лікарськими засобами. Серцево-судинні захворювання, проблеми жіночого здоров'я, втрата або погіршення зору є серйозними викликами для суспільства. Дослідження та розробки компанії «Байер» спрямовані на пошук рішень, здатних запобігти та сповільнити розвиток цих серйозних захворювань. Компанія приділяє особливу увагу виробництву нових ефективних продуктів і підходів до лікування, разом з цим постійно покращує якість вже існуючих препаратів.

Підрозділ безрецептурних препаратів Діяльність Підрозділу безрецептурних препаратів компанії «Байер» в Україні зосереджена на реалізації препаратів, що відпускаються без рецептів у наступних категоріях:

- вітамінно-мінеральні комплекси та комплекси для опорно-рухового апарату: засоби, що постачають до організму людини вітаміни, мінерали та інші поживні речовини, необхідні для нормального перебігу обміну речовин у людей будь-якого віку (в тому числі у вагітних жінок), для повноцінного зростання та розвитку дитини, належної роботи опорно-рухового апарату, здоров'я та краси волосся тощо;

- дерматологічні препарати: засоби для місцевого застосування, що використовуються при алергічних та/або запальних захворюваннях шкіри, вугровій хворобі, а також у випадках грибкових інфекцій шкіри, нігтів та жіночих статевих органів;

- препарати для шлунково-кишкового тракту: засоби, що використовуються для усунення симптомів порушення функцій шлунково-кишкового тракту у всіх його відділах: для позбавлення печії та при симптомах геморою й інших аноректальних розладах;

- протиалергійні препарати: засоби для усунення найбільш розповсюджених проявів алергії;

- протизастудні, протизапальні препарати та анальгетики: засоби, що використовуються для позбавлення симптомів гострих респіраторновірусних інфекцій (підвищена температура, нежить, біль у горлі), а також головного болю різного походження.

Турбота про пацієнта – пріоритет для компанії Байер. Компанія приділяє пильну увагу обізнаності пацієнтів та фахівців сфери охорони здоров'я щодо безрецептурних лікарських засобів компанії, їх характеристик, фармакологічної дії, показань та способів застосування [28].

Основні принципи Байер:

- діяти чесно та добросовісно;

здійснювати власну господарську діяльність з дотриманням всіх норм законодавства, спрямованого на захист конкуренції та цілісності ринкового середовища.

- неухильно дотримуватися Законів України, що захищають ринок і сприяють чесній конкуренції, оскільки здорова ринкова конкуренція призводить до створення продукції вищої якості за нижчою ціною для споживачів [27].

Таблиця 2.1

Продукція Bayer в Україні

Підрозділи	Основні продукти
Фармацевтичний підрозділ	Xarelto, Eylea, Aspirin Cardio, Yaz family, Visanne, Olaira, Mirena family, Ultravist
Підрозділ безрецептурних препаратів	Supradyn, Relief, Eleyit, Beranthen, Theraflex, Aerius, Orasept, Calcemin, AntiFlu, Rennie
Аграрний підрозділ	Corn Herbicides (Adengo, Maister Power, Maister WG62 + Biopower, Merlin), Sugar beet Herbicides (Betanal Expert, Betanal Max Pro), Fungicides (Falcon, Folicur, Filmor, Soligor, Aviator XPRO, Skyway XPRO, Coronet, Madison), Seed treatment (Lamardor Pro, Gaucho Plus, Gaucho FS600) and Insecticides (Connect, Biscaya). Catosal, Advantix, Advocate, Drontal, Advantage, Baycox

Джерело: Звіт про управління 2020 [28].

Історія компанії.

Історія Bayer почалася в 1863 році, коли торговець Фрідріх Байер і майстер Йоганн Весткотт створили в німецькому Барменові компанію "Friedr. Bayer et Comp", яка зайнялася виробництвом синтетичних барвників.

Одним з перших винаходів Байер стала ацетилсаліцилова кислота, запатентована під маркою "Аспірин" понад сто років тому. Намагаючись допомогти своєму батькові, що страждав від ревматизму, співробітник компанії Фелікс Хоффман (Felix Hoffman) уперше синтезував з саліцилової кислоти та оцтового ангідриду ліки зі знеболювальною, жарознижувальною і протизапальною дією, що мають при цьому мінімальну кількість побічних ефектів. У 1881 році компанія перетворилася в акціонерне товариство "Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co". Бізнес почав процвітати, про що

свідчить той факт, що спочатку на підприємстві працювало всього три працівники, а до 1881 року чисельність робітників зросла в 100 разів.

Фатальним винаходом компанії Байер став героїн. У 1898 році все той же Фелікс Хоффман розробив ліки проти кашлю на основі діацетилморфіна. Ліки мали скажений успіх – рекламна компанія велась навіть за кордоном, а лікарі писали хвалебні оди препарату, радячи його вагітним для полегшення родових мук. Своє досягнення на фармакологічних теренах співробітники Байер вважали героїчним, так і виникла назва майбутнього наркотику. Перший час лікарі не

помічали небезпеки, що несе з собою препарат. Лише у 1910 році в США уперше заговорили про те, що більшість хворих впадають від нього у важку залежність, будучи вимущеними постійно збільшувати дозу. Також було доведено, що героїн в печінці перетворюється на морфін. У 1931 році Байер, піддавшись тиску з боку політиків і суспільства, припинила випуск препарату.

З 1912 року підприємство почало виробляти фармацевтичні препарати.

Відкриття одного з перших антибіотиків також належить компанії Байер. У 1930-х роках німецький бактеріолог Герхард Домагк (Gerhard Domagk) першим довів ефективність препарату пронтозил на основі сульфаніламідів як засобу проти стрептокока, причому випробував учений новинку на власній дочці – і тим самим врятував її від ампутації руки. За революційне відкриття Домагк був відзначений Нобелівською премією з медицини, але націонал-соціалісти змусили його відмовитися від нагороди. Лише після закінчення Другої світової війни учений зміг отримати премію, проте вже без грошового еквівалента.

Найбільш успішним недавнім винаходом компанії став антикоагулянт Xarelto, випущений на ринок у 2008 році. Його використовують для профілактики інсульту й тромбозу. Прибуток компанії від його продажу складає понад два мільярди в рік, а автор відкриття фармацевт Елізабет Перцборн (Elisabeth Perzborn) була відзначена Німецькою премією майбутнього [33].

Перспективи розвитку компанії.

Зростаюче населення світу та, як наслідок, більший попит на продовольство пропонують можливості для аграрного підрозділу. Зміни в

поведінні споживачів в деяких випадках викликають збільшення попиту на харчові продукти тваринного походження. Отже, сільськогосподарська продуктивність повинна збільшуватися з огляду на зменшення площі на душу населення, проблеми, спричинені змінами клімату. Тому компанія очікує зростання попиту на високоякісне насіння та засоби захисту рослин. Крім того, підвищення якості життя та тривалості життя призводить до посилення уваги до потреб медичної допомоги літніх пацієнтів. Щоб скористатися можливостями, що випливають із зростаючого попиту на інноваційні медичні засоби для лікування захворювань, пов'язаних із віком, наш фармацевтичний підрозділ, серед інших заходів, зосереджує свою науководослідну та дослідницьку діяльність на відповідних терапевтичних областях. За підсумками дослідження, проведеного компанією Proxima Research, ріст фармацевтичного ринку України в 2020 р. склав плюс 14% в гривневому вираженні або плюс 20% в доларовому вираженні [28].

Прибутковість Bayer в Україні

Таблиця 2.2

Продажі за підрозділами	2019 (тис. грн.)	2020 (тис. грн.)	Зміни
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	6 322 789	6 353 131	0,5%
Фармацевтичний бізнес	1 172 872	1 595 388	36%
Безрецептурні препарати	972 084	989 449	1,8%
Захист рослин	3 992 220	3 564 143	-10,7%
Здоров'я тварин	176 809	187 484	6,0%
Послуги адміністративні	8 804	16 667	89,3%

Джерело: Звіт про управління 2020 [28].

Сучасний насіннєвий завод фірми «Байер» в селі Почуїв Житомирської області почав свою роботу у вересні 2018 року. Він є найбільшим підприємством такого типу в Україні та одним із найбільших у Європі. На заводі працюють близько 100 постійних і 250 сезонних робітників та робітниць. Щорічно вони

відповідають за виробництво, зберігання та вчасну дистрибуцію до 875 тис. посівних одиниць кукурудзи для вітчизняних клієнтів. Завод є найсучаснішим в Україні, має високий рівень автоматизації та комп'ютеризації виробничих процесів. Потужності заводу включають дві сушарки для насіння, калібрувальну вежу (дві лінії калібрування, дві лінії протруювання), лінію пакування, та логістичний центр. Завод у Почуйках приймає насінневу кукурудзу в качанах — вирощену та зібрану місцевими агровиробниками в 10 областях України. Використовуючи кращий досвід організації виробничих процесів та контролю якості, підприємство сушить, сортує та готує насіння під брендом DEKALB для українських аграріїв. Кукурудзу на зерно будуть вирощувати для подальшої переробки — продажу виробникам продуктів харчування, на силос чи корм для тварин [34].

2.2 Особливості виробничого травматизму й професійних ризиків робітників заводів в Україні

За даними Міжнародної організації праці (МОП), щороку в світі від нещасних випадків на виробництві або від професійних захворювань помирає приблизно 2,3 млн. осіб. Негативний вплив на здоров'я працівника можуть заподіювати понад 100 тис. хімічних речовин, 200 біологічних і близько 50 фізичних факторів, а також характер праці. Неможливо повністю відшкодувати значні втрати, пов'язані зі зниженням працездатності робітника [9].

Експерти ВООЗ вважають, що економічні втрати через проблеми здоров'я, пов'язаних з роботою в більшості країн світу складають від 4 до 6% ВВП. Щорічні економічні втрати України через незадовільний стан умов і охорони праці працівників становлять щорічно близько 580 млрд. грн., або 4,3% ВВП. Загальні втрати складаються з прямих і непрямих витрат Фонду соціального страхування, Пенсійного фонду України та ін. [16].

Нині в Україні здійснюється модернізація системи управління охороною праці, яка передбачає перехід від компенсаційної, витратної моделі, заснованої

на виплатах за втрачене здоров'я, до сучасної системи оцінки та управління професійними ризиками, що дозволяє реалізувати превентивні підходи до збереження здоров'я працівників на виробництві та скоротити витрати, пов'язані з несприятливими умовами праці.

Існують два офіційних показника стану здоров'я робочого населення, на підставі яких можлива оцінка професійного ризику – професійна захворюваність і виробничий травматизм. Професійне захворювання розвивається протягом багатьох років, а частіше десятиліття і, по суті, характеризує умови праці, які існували в минулому.

Рівень виробничого травматизму залежить від сучасного стану умов праці, організації трудового процесу і характеру праці (небезпечний, важкий, нервово-напружений, змінний напружений графік роботи). Ці показники швидко реагують на зміни, пов'язані з впровадженням нових безпечних технологій і обладнання, підвищенням культури виробництва тощо. Іншими словами, виробничий травматизм як чутливий індикатор стану умов і охорони праці повинен слугувати найважливішим критерієм при оцінці професійного ризику, на якому заснований новий підхід до управління охороною праці.

Аналіз динаміки показників виробничого травматизму в період соціально-економічних реформ в Україні свідчить про стійке зниження частоти нещасних випадків на виробництві, всупереч постійного збільшення частки робочих місць зі шкідливими і небезпечними умовами праці. Тільки за період з 2009 по 2018 р. питома вага всіх працівників, зайнятих в умовах, що не відповідають санітарно-гігієнічним нормативам, по обстежуваним видам економічної діяльності збільшився в 1,9 рази (з 21,3 до 39,7%), причому майже вдвічі зросла частка жінок-робітниць. Також за зазначені роки в економіці істотно збільшилася частка робочих місць з важкими умовами праці, які, як правило, більш травмонезбезпечні: в обробних виробництвах - в 3,8 рази; в будівництві - 3,1; на транспорті та зв'язку - 2,5; у видобутку корисних копалин - в 2,1 рази і ін. [20].

Деякі фахівці пов'язують швидке зниження показників частоти нещасних випадків на виробництві в Україні із закриттям значної частини підприємств в

найбільш травмобезпечних виробничих галузях. Дійсно, стався міжсекторальний перелив працевлаштованих в промисловості, сільському господарстві, будівництві. В тих галузях, де традиційно високі ризики нещасних випадків, в таких видах діяльності, як оптова та роздрібна торгівля, операції з нерухомим майном, фінансова діяльність та ін. звичайно, існує зменшення показників травматизму. Однак важливо відзначити, що в невиробничих видах діяльності, де відбулося збільшення чисельності працівників, коефіцієнт виробничого травматизму зі смертельними наслідками є таким ж і навіть вище, ніж в обробних виробництвах. Так, в виді діяльності «надання інших комунальних, соціальних і персональних послуг» він склав (%) 0,083, «готелі та ресторани» - 0,070; в оптовій і роздрібній торгівлі - 0,064. Таким чином, серед чинників, що зумовили швидке зниження реєстрованих рівнів виробничого травматизму, слід не стільки враховувати зміну структури зайнятості, скільки припускати дію інших факторів [20].

Багато вітчизняних і закордонних експертів вказують, що зниження частоти нещасних випадків на виробництві пов'язано перш за все з недообліком травм легкої і середньої тяжкості.

Наприклад, за даними Міністерства охорони здоров'я України, в 2020 р. в лікувально-профілактичні установи, які надають медичну допомогу при травмах, звернулися 310,1 тис. осіб з приводу травм, отриманих на виробництві. У 2019 р. число таких звернень склало лише 86,3 тис., тобто число травм, кваліфікованих при первинному зверненні як виробничі, зменшилася майже на 200 тис. Нещасний випадок кваліфікується лікарями як виробничий зі слів потерпілого або очевидців. Особливо треба відзначити, що це зниження супроводжувалося зростанням побутового травматизму: число випадків побутових травм з 2019 по 2019 р. збільшилася на 245 тис. (з 1,06 до 1,22-млн.) [20].

За даними Укрстату, кількість людиноднів непрацездатності в розрахунку на одного потерпілого в зв'язку з виробничою травмою за період з 2009 по 2019 р. зросла в 2,1 рази (з 23,4 до 48,7 днів), а за даними Фонду соціального страхування, в 2016-2020 рр. середня тривалість лікарняного спричиненого

виробничою травмою була ще вище і склала від 60,6 до 65,1 днів. Настільки інтенсивне зростання середньої тривалості одного лікарняного листа в зв'язку з виробничою травмою може бути наслідком реєстрації переважно важких травм.

У таких країнах, як Фінляндія, Італія, Іспанія середня тривалість лікарняного листа по виробничій травмі становить від 22 до 26 днів [20].

Ці дані дозволяють припустити, що все частіше на етапі першого звернення в амбулаторно-поліклінічні заклади з приводу травми, яка отримана на виробництві, працівник повідомляє про неї як про побутову. Крім того, аналізуючи динаміку виробничого травматизму в розвинених країнах з

налагодженим урахуванням травматизму, можна бачити, що в міру поліпшення умов і охорони праці, випереджаючими у порівнянні з загальним травматизмом темпами знижується травматизм зі смертельними наслідками. Наслідком цього є

постійне зниження частки загиблих на виробництві серед загального числа постраждалих. Так, за даними МОП, за період з 1990 по 2020 р. частка травм зі смертельним результатом знизилася в Японії з 4,2 до 0,9%, у Франції - з 0,14 до 0,09%, в Фінляндії - з 0,07 до 0,03%, в Німеччині - з 0,09 до 0,05 % [10].

Відзначимо, що в 2020 р чисельність зайнятих в Україні склала близько 18 млн. осіб. Чисельність зайнятих в Німеччині - майже 39 млн. осіб. За рік в Німеччині було зареєстровано 875 тис. виробничих травм, з них 455 випадків - зі смертельними наслідками. В Україні, за даними Укрстату, спостереження якого охоплює приблизно половину зайнятих, переважно в виробничих галузях, було зареєстровано близько 16 тис. травм, з них 756 були зі смертельним результатом [20].

Таким чином, якщо в 2000 р. рівень виробничого травматизму зі смертельними наслідками в Україні був вище, ніж в Німеччині в 3,1 рази, то в 2019 році він став вище в 6,6 рази. Загальна частота нещасних випадків, яка в Україні, навпаки, була нижче, ніж в Німеччині в 2000 р в 7,8 рази, в 2019 р. стала нижче в 13,2 рази [20].

Особливу увагу звертає на себе збільшення в Україні частки нещасних випадків, що завершилися загибеллю працівника - до 4,8% на тлі 0,05% в

Німеччині. Згідно з зареєстрованими показниками, зараз в Україні приблизно кожен 20-й нещасний випадок на виробництві виявляється смертельним. Таке ж співвідношення спостерігалось в Україні в 1991-1999 рр. в гірничозаводській промисловості [20].

Таким чином, аналіз повноти реєстрації виробничого травматизму свідчить, що офіційні статистичні дані про рівень виробничого травматизму в Україні не відображають реального стану, ускладнюючи формування адекватної політики в області охорони праці та збереження здоров'я робітників.

Відзначимо, що офіційне розслідування виробничої травми на підприємстві може призвести до додаткових перевірок стану охорони праці на підприємстві з боку контролюючих органів і при наявності порушень можуть наступити більш значущі штрафні санкції і навіть призупинення діяльності на строк до 90 діб. Отже, чинні низькі штрафні санкції за приховування виробничих травм при значному збільшенні штрафів за порушення в галузі охорони праці можуть схилити роботодавців до приховування нещасних випадків.

Що стосується працівника, то при низькій правовій грамотності значної частини працюючих країни, далеко не всі потерпілі мотивовані на реєстрацію виробничої травми. Раніше працівник прагнув до оформлення нещасного випадку на виробництві, бо по побутовій травмі лікарняний лист виплачувався, починаючи з шостого дня непрацездатності, що призводило до суттєвих матеріальних втрат. Зараз лікарняний лист, отриманий в зв'язку з побутовою травмою, виплачується з першого дня непрацездатності. Ця обставина в поєднанні з небажанням працівника псувати відносини з керівництвом підприємства в умовах напружених обставин на ринку праці, а також з можливою пропозицією роботодавця матеріально компенсувати збиток здоров'ю, є суттєвою.

Адекватна оцінка професійного ризику виробничого травматизму в контексті чинних санкцій у сфері охорони праці практично неможлива, що, своєю чергою, істотно ускладнює впровадження нової системи управління охороною праці. Управління ризиками - це розробка заходів, спрямованих на

збереження здоров'я працівників та зменшення всіх видів витрат, пов'язаних з несприятливими умовами праці.

Травми поділяються на промислові та невиробничі.

Травма на виробництві - це явище, що характеризується поєднанням виробничих травм та нещасних випадків на виробництві.

Виробничі травми - це травми, отримані працівником на виробництві через недотримання вимог охорони праці.

Виробнича аварія - це раптова зупинка роботи або порушення установленого процесу виробництва на об'єкті, яка призводить до пошкодження або знищення матеріальних цінностей, травмування або загибелі людей.

Нещасні випадки - це травми, гострі професійні захворювання та отруєння, тепловий удар, опіки, обмороження, втоплення, ураження електричним струмом, блискавка, пошкодження внаслідок аварій, пожеж, стихійних лих, контакт з тваринами, комахами та іншими представниками фауни та флори.

Небезпечний фактор праці - це фактор, вплив якого на працівника у відповідних умовах призводить до травм або іншого раптового погіршення стану здоров'я.

Шкідливий фактор виробництва - це фактор, вплив якого на працівника призводить до професійного захворювання. Залежно від рівня та тривалості дії шкідливий виробничий фактор може стати небезпечним.

Патологічний стан людини, викликаний роботою і пов'язаний із надмірним навантаженням на організм або несприятливим впливом шкідливих виробничих факторів, називається професійним захворюванням. Професійне захворювання виникає внаслідок впливу на працівника шкідливих виробничих факторів, характерних для цієї роботи, і якщо їх немає, воно не може виникнути. Наприклад, виникнення вібраційної хвороби в результаті роботи з бензопилою з недосконалою вібрацією.

Професійні захворювання є результатом багаторазового тривалого впливу на людські органи промислової небезпеки: пилу, парів, газів, шуму, вібрації, радіації тощо.

До професійних захворювань відносяться також професійні отруєння. Отруєння може бути гострим або хронічним через тривалий вплив шкідливих речовин.

Виробнича аварія - це раптова зупинка роботи або порушення устанавленого процесу виробництва на об'єкті, яка призводить до пошкодження або знищення матеріальних цінностей, травмування або загибелі людей.

За кількістю жертв нещасні випадки бувають одиничними та груповими (одночасно з двома і більше працівниками).

Наслідком нещасного випадку може бути: переведення потерпілого на легшу роботу; одужання потерпілого, встановлення інвалідності потерпілого; смерть потерпілого.

У сукупності нещасні випадки, які не трапляються на виробництві, називаються, на відміну від виробничого травматизму, неробочими. Звичайно, «дім» не означає лише квартиру чи кімнату, в якій ви живете. Під місцем проживання у цьому випадку ми маємо на увазі саме житло, сад, внутрішній двір, гараж, вулицю тощо.

Розглянемо приклади виробничого травматизму.

Працівник машинобудівного заводу професії шліфувальник отримав завдання шліфувати шпильки. У процесі виконання роботи, піднімаючи коробку із заготовками, працівник відчув нестерпний гострий біль у грудях. Потерпілого госпіталізували до медичного закладу, де у нього виявили закритий спонтанний пневмоторакс. Комісія з розслідування нещасних випадків вирішила, що ця аварія не пов'язана з виробництвом, оскільки під час аварії працівник не був раптово підданий впливу небезпечного виробничого чи навколишнього середовища, внаслідок чого було зафіксовано шкоду для здоров'я, зокрема внаслідок травм.

Вихователька дитячого садка, яка вранці вийшла на роботу в садочок, послизнулася, впала і отримала травму. Потерпілу госпіталізували до медичного закладу, де у неї виявили закритий перелом-вивих кісток зап'ястя. Комісія з розслідування нещасних випадків вирішила визнати аварію виробничою,

оскільки вона сталася під час переміщення потерпілого територією закладу до початку робіт.

Аналізуючи причини нещасних випадків на виробництві, дуже невтішно усвідомлювати, що більшість із них можна було б уникнути, якби своєчасно було проведено профілактичні роботи.

Необхідно розуміти, що профілактика ефективна лише тоді, коли вона проводиться систематично із застосуванням новітніх розробок у цій сфері.

Роз'яснювальну роботу серед працівників слід проводити щодня з урахуванням особливостей кожного робочого місця. Чим швидше працівник усвідомить та

визнає й минулу професійну небезпеку, тим безпечнішими стануть його умови праці, а це є ключовим фактором запобігання виробничому травматизму. Досвід виявлення та розпізнавання небезпечних ситуацій працівниками є однією з

основних умов запобігання виробничим травмам. Визначаючи цілі та завдання кожного окремого виробництва, особливу увагу слід приділити можливості

небезпечних ситуацій. Тому якісний контроль за станом охорони праці з боку адміністрації підприємства набуває особливого значення.

За деякими їх характеристиками, побутові травми в значно меншій мірі, ніж травми на виробництві, підлягають організованим профілактичним заходам.

Психологічна настороженість при роботі побутових електричних та механічних приладів, опалювальних приладів є важливим фактором.

Проведений аналіз вказує на необхідність вдосконалення трудового законодавства України щодо обліку та реєстрації нещасних випадків на виробництві та, перш за все, посилення адміністративної відповідальності за їх

приховування шляхом значного підвищення штрафних санкцій. Разом з тим це питання вимагає значно більш глибокого опрацювання і повинно розглядатися в рамках всієї системи соціально-трудових відносин з метою кардинальної зміни

позиції всіх учасників трудового процесу: від «вигідно приховати нещасний випадок на виробництві» на соціально і економічно обґрунтовану установку:

«вигідно попередити виробничу травму, зберігши здоров'я працівника і забезпечивши ефективність розвитку бізнесу».

2.3 Корпоративні процедури Bayer з охорони праці

Корпоративні процедури з охорони праці у Байєрі є універсальними для всіх філіалів компанії, що знаходяться в економічному регіоні EMEA - у Європі, на Близькому Сході та в Африці. Налічується 71 корпоративна процедура. Серед яких 10 з екологічної безпеки, 10 з гігієни виробництва, 27 з безпеки виробництва та 24 інших загальних процедур з охорони праці. Їх дотримання гарантує високий міжнародний рівень охорони праці на виробництві, здоров'я співробітників та підтримку стабільно успішного іміджу організації.

Надійність обладнання та засобів ЗІЗ є обов'язковою умовою для забезпечення здоров'я та безпеки співробітників, а також захист навколишнього середовища.

Корпоративні процедури з гігієни виробництва поділяються на наступні:

1. Процедура OM001 регламентує порядок медоглядів працівників.
2. У документі IH001 містяться письмові процедури плану контролю впливу (ПКВ) гемоконтактних патогенів. Ця процедура має бути адаптована до окремого об'єкта шляхом додання окремих даних там, де це позначено курсивом. Ці інструкції містять політику та безпечні практики щодо запобігання розповсюдженню захворювання в результаті контакту з кров'ю або іншими потенційно інфекційними матеріалами (ПІМ) в процесі роботи.
3. Виконання плану IH002 забезпечує працівників інформацією та навичками, необхідними для підвищення безпеки та охорони праці, а також для запобігання травмам та захворюванням хімічного походження в лабораторії. План хіміко-гігієнічних заходів передбачає розробку в лабораторії програми інформування, а також методи, практику та інформацію, необхідну для захисту працівників від шкідливого впливу хімікатів, що використовуються.
4. Процедура IH003 встановлює процес, який буде використовуватися для виявлення та виправлення ергономічних факторів ризику на робочому місці. Однак цю процедуру необхідно адаптувати до місцевих умов підприємств, додавши конкретні факти підприємств. Ергономічний процес є превентивним

методом, який визначатиме процеси, обладнання, робочі станції, матеріали та методи роботи, через які співробітники можуть зазнавати впливу надмірних, визнаних ергономічних факторів стресу, які можуть призвести до захворювань опорно-рухового апарату.

5. Процедура ІН004 встановлює метод, який буде використовуватися для інформування працівників про небезпеки, пов'язані з хімічними речовинами, з якими вони працюють.

6. Ціль процедури ІН005 полягає в документальному оформленні програм та практик щодо зменшення впливу, спричиненого виробничим шумом, і в разі неможливості уникнення такого впливу, запобігання втраті слуху будь-якими особами, що працюють на цьому об'єкті.

7. Мета процедури ІН006 – встановлення порядку дій, що буде використовуватися для забезпечення захисту всіх співробітників від небезпеки для органів дихання шляхом правильного обрання, використання респіраторного обладнання та періодичного медогляду.

8. Мета документа ІН007 полягає у визначенні елементів, що є необхідними для мінімізації впливу та здійснення медичного нагляду і спостереження за робітниками, що зазнають професійного впливу фосфорорганічних (ФО) та карбамінатних (КМ) інсектицидів. Цей документ надає об'єктам елементи для належної та ефективної програми захисту від ФО та КМ інсектицидів для робітників, та захист робочого місця від негативного впливу на здоров'я фосфорорганічних сполук.

9. Ціль процедури ІН008 полягає в документальному оформленні програм та практик, що спрямовані на попередження у будь-яких осіб, що працюють на цьому об'єкті, виникнення проблем у результаті виробничого впливу вібрації. Ця процедура має бути адаптована до окремого об'єкта шляхом додання окремих даних.

10. Мета процедури ІН009 полягає у визначенні вимог, що є необхідними для використання доцільних систем технічного контролю, основною ціллю яких

є контроль впливу на працівників. Ця процедура має бути адаптована до кожного окремого об'єкта. (табл. 2.3)

Таблиця 2.3

Корпоративні процедури з гігієни виробництва

№	Назва	
1.	OM001 Worker Fitness Assessment	Медогляд працівників
2.	IH001 Bloodborne Pathogens	План контролю впливу (ПКВ) гемоконтактних патогенів
3.	IH002 Chemical Hygiene Plan	План хімічної гігієни - лабораторна безпека
4.	IH003 Ergonomic Program	Ергономічна програма
5.	IH004 Hazard Communication	Програма інформування про хімічну небезпеку
6.	IH005 Hearing Conservation Program	Захист органів слуху
7.	IH006 Respiratory Protection	Захист органів дихання
8.	IH007 Cholinesterase Screening	Скринінг на вміст холінестерази
9.	IH008 Vibration Program	Програма захисту від вібраційних хвиль
10.	IH009 Engineering Control Systems	Системи технічного контролю

Джерело: побудовано автором на основі корпоративних документів.

Корпоративні процедури з екологічної безпеки поділяються на наступні:

1. Процедура E001 встановлює мінімальні вимоги щодо належного управління відходами на всіх об'єктах компанії, але не охоплює відведення та очищення стічних вод. Відведення та очищення стічних вод регулюється документом E009

2. Мета Процедури E001.2 полягає в наданні рекомендацій щодо того, як управляти, підтримувати та сприяти дотриманню необхідних дозволів визначених підприємств із утилізації відходів.

3. Процедура E002 встановлює мінімальні вимоги щодо поводження зі свіжим або відпрацьованим мастилом, щоб уникнути забруднення ґрунту та ґрунтових вод на об'єкті. Ця процедура застосовується до всього персоналу, що працює зі свіжим або відпрацьованим мастилом під час проведення сервісних робіт або технічного обслуговування обладнання та транспортних засобів. Ця

процедура охоплює належні практики зберігання, ліквідацію наслідків витоку та утилізацію.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

4. Метою процедури E003 є надання рекомендацій щодо виконання фумігаційних операцій. Ця процедура поширюється на всі відділи компанії, які займаються застосуванням хімічних речовин з метою боротьби з комахами/гризунами, і всіх підрядників, найнятих для проведення фумігації на території компанії.

5. Метою процедури E004 є захист працівників від впливу пестицидів та визначення методів, що використовуються для дотримання місцевих і регіональних правил захисту робітників. Процедура розроблена для захисту робітників та обробників. Ця процедура застосовується до всіх працівників компанії та підрядників.

6. Запровадження плану E005 контролю хімічних речовин, що руйнують озоновий шар, забезпечує інформування та навчання працівників, необхідні для покращення виробничої гігієни та техніки безпеки, а також для встановлення плану контролю хімічних речовин, що руйнують озоновий шар (ODC), які використовуються на конкретному об'єкті. Мета полягає у забезпеченні вживання об'єктом заходів для мінімізації використання та викидів у навколишнє середовище хімічних речовин, що руйнують озоновий шар.

7. У процедурі E006 окреслено планування виконання вимог дозволу на викиди в атмосферу, тобто основні етапи оцінки та документального представлення, коли звільнення від зобов'язань є доречними, оцінки, коли потрібні державні дозволи, а також зразки планів для реалізації обох завдань.

8. Метою програми E007 з експлуатації та технічного обслуговування є окреслення ефективної системи управління для запобігання ураження працівників та потенційних ризиків для здоров'я, пов'язаних із матеріалами, що містять азбест (АСМ), і забезпечення належних методів роботи, щоб уникати вивільнення азбестовмісного волокна з відповідних матеріалів.

9. Мета процедури E008 полягає в наданні вимог та інструкцій щодо планування контролю витоків.

10. Метою процедури E009 є підтримка розробки індивідуальної програми управління видаленням та очищенням стічних вод на об'єкті, яка забезпечить

дотримання всіх чинних внутрішніх і зовнішніх вимог, пов'язаних зі стічними водами. Зокрема, з метою надання рекомендацій щодо: зразка плану експлуатації та технічного обслуговування та дозволів на будівництво, дозволу на експлуатацію, повідомлень і реєстрацій, закриття систем, а також вимог до дозволу на скидання зливових вод, що стосуються будівельної діяльності, та періодичного звітування до законодавчого департаменту, у разі необхідності. (табл. 2.4)

Таблиця 2.4

Корпоративні процедури з екологічної безпеки

№	Назва	
1.	E001 Chemical Waste Disposal Management	Управління видаленням хімічних відходів
2.	E001.2 Opa – Outside Processor Assessment	Моніторинг зовнішньої переробки
3.	E002 Groundwater and Soil Contamination Control	Контроль забруднення ґрунту та ґрунтових вод
4.	E003 Seed Fumigation Safety	Безпека при фітосанітарній обробці
5.	E004 Worker Protection Standard	Стандарт захисту робітників
6.	E005 ODC Management Plan	План контролю хімічних речовин, що руйнують озонний шар
7.	E006 Air Permit Compliance	Викиди в атмосферу
8.	E007 Asbestos Awareness Operation and Maintenance Program	Програма інформування про правила поводження з азбестом
9.	E008 Spill Control Planning and Release Reporting Procedure	Процедура планування контролю витоків і звітування про викиди
10.	E009 Wastewater Management	Управління вилученням та очищенням стічних вод

Джерело: побудовано автором на основі корпоративних документів.

Корпоративні процедури з охорони безпеки поділяються на наступні:

1. Політика з охорони праці та навколишнього середовища (ОПНС).

2. Правила охорони праці та охорони довкілля (ОП і ОД) є важливою частиною програми, є обов'язковими й повинні дотримуватися завжди.

3. Мета цього документа - визначити вимоги з охорони праці та охорони довкілля (ОП і ОД), що застосовуються до підрядників і відвідувачів, які надають послуги або перебувають на території компанії з метою візитування.

4. Цією політикою встановлюються вимоги, виконання яких дозволяє скоротити кількість дорожньо-транспортних пригод, пов'язаних із виконанням службових обов'язків.

5. Мета цієї процедури полягає в наданні інструкцій з проведення перевірок на відповідність вимогам з ОП і ОД обладнання, запланованого до закупівлі, спорудження нових об'єктів, добудування чинних об'єктів та інших робіт з перебудови на підприємстві, вартістю понад 2 500,00 доларів США.

6. Ця процедура застосовується для систем протипожежної/профілактичної роботи та відключень/порушень на всьому сайті/ділянці.

7. Надання процедури для визначення екологічних аспектів та пов'язаних з ними наслідків діяльності компанії, а також діяльності, що знаходиться під контролем та впливом об'єкта. Впровадження цієї процедури забезпечить визначення та періодичну оцінку екологічних аспектів з метою усунення або зменшення їх впливу. Вона враховуватиме зміни, що відбуваються на об'єкті, та зовнішні фактори (наприклад, нове законодавство, зміни в процесах тощо), що можуть сприяти здійсненню оцінки.

8. Мета цієї процедури полягає в забезпеченні належного та своєчасного повідомлення про події, а також наданні інструкцій з розслідування подій, які супроводжуються травмами, захворюваннями, майновою шкодою, викидами в довкілля та іншими подіями, які мають суттєві наслідки для корпорації. Мета розслідування подій полягає у виявленні недоліків та інших факторів, які їх зумовили та могли спричинити виникнення або сприяти виникненню інцидентів, а також розробка рекомендацій для вжиття заходів щодо усунення недоліків та

попереджувальних заходів, що дають змогу уникнути аналогічних подій в майбутньому.

9. Метою цієї процедури є облік і визначення всіх небезпек і ризиків, визначення порядку дій в процесі аналізу робіт, що виконуються на виробничій дільниці, з метою уникнення або мінімізації ризиків для працівників та інших зацікавлених сторін, в процесі діяльності яких можуть виникати ризики для довкілля, здоров'я і безпеки.

10. Цим документом встановлюються процедури систематичної оцінки відповідності вимогам чинного законодавства та іншим вимогам шляхом здійснення процесу систематичних аудитів, а також контролю показників шляхом проведення перевірки робочих місць.

11. Мета цієї процедури – встановити вимоги для інструктажу з охорони праці та екологічної безпеки для нових співробітників підрозділу або працівників, переведених на нові робочі місця в підрозділі.

12. Мета цієї процедури викласти вимоги та стандарти щодо Охорони праці та охорони навколишнього середовища, які застосовуються до тимчасових/сезонних працівників, які виконують роботу в компанії.

13. Метою цієї процедури є забезпечення того, щоб перед впровадженням будь-яких змін технології, обладнання та процедур - включаючи капітальні проекти - були належним чином переглянуті для виявлення та усунення ризиків. А також схвалені, повідомлені та задокументовані.

14. Ціль цієї процедури полягає в наданні структури та керівних вказівок з метою надання допомоги всім працівникам компанії та їхнім сім'ям у попередженні та запобіганні побутовим травмам та захворюванням в результаті діяльності, що не пов'язана з робочою зоною компанії. Підприємство цінує безпеку працівників та їхніх сімей і визнає, що безпека є важливою як на роботі, так і в побуті. У той час як більшість компаній старанно працюють у галузі управління, контролю та скорочення кількості ненавмисних нещасних випадків та інцидентів на робочому місці, лише незначні зусилля спрямовуються на

управління побутовою безпекою. Однак, працівники почувають себе безпечніше на роботі, ніж тоді, коли вони знаходяться вдома. (табл. 2.5)

Таблиця 2.5

Корпоративні процедури з охорони безпеки

№	Назва	
1.	ESH001 ESH Policy	Політика з охорони праці та охорони навколишнього середовища
2.	ESH003 General ESH Rules	Загальні правила безпеки, здоров'я та захисту навколишнього середовища
3.	ESH005 Contractor and Guest Safety	Охорона праці посередників та гостей
4.	ESH006 Vehicle Safety Policy	Політика безпеки транспортних засобів
5.	ESH008 Review Of Equipment And Facilities	Перевірка обладнання та приміщень на відповідність вимогам щодо охорони довкілля і здоров'я
6.	ESH009 Fire Protection and Prevention	Протипожежний захист та запобігання пожежам
7.	ESH010 Aspects and Impacts ID and Assessment	Кількісна та якісна оцінка екологічних аспектів та наслідків
8.	ESH011 Incident Reporting and Investigation	Повідомлення, звітність про події та їх розслідування
9.	ESH012 Hazard Identification	Оцінювання ризиків та оцінювання безпеки робіт
10.	ESH013 Housekeeping Inspections	Перевірка дотримання вимог безпеки та внутрішній аудит
11.	ESH014 ESH Orientation for New Employees	Вступний інструктаж
12.	ESH015 Temporary Seasonal Labor Program	Програма інформування сезонних робітників
13.	ESH016 Management of Change and Project Reviews	Управління змінами та оцінка впливу капітальних проектів на охорону праці

НУБІП України

Джерело: побудовано автором на основі корпоративних документів.

Корпоративні процедури з безпеки виробництва поділяються на наступні:

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

1. Процедура SC001 регламентує наступне: Уповноважений персонал об'єкта, відповідальний за ведення медичних карт, або лікар та/або медсестра компанії повинні вести документацію щодо шкідливого впливу та медичні карти працівників компанії на об'єкті та/або в офісі постачальника медичних послуг.

Медичні карти повинні зберігатися у вогнетривких шафах для зберігання документів, що відділені від інших шаф для зберігання документів (в тому числі документів щодо промислової гігієни), а також забезпечувати можливість їх закриття (і бути замкнені, коли вони не використовуються уповноваженою особою).

2. Мета цієї процедури полягає у встановленні мінімальних вимог до безпечного розкриття обладнання та трубопроводів для того, щоб звести до мінімуму можливість отримання працівниками травм від викидів, що викликають корозію, перебувають під високою температурою, токсичних та (або) легкозаймистих матеріалів або будь-якого матеріалу під тиском.

3. Мета цієї процедури полягає у забезпеченні та підтримці безпечних умов за наявності у співробітників або підрядників, що знаходяться на підприємстві, необхідності увійти в обмежені або замкнуті простори та виконувати роботи в таких просторах.

4. Ця процедура застосовується до всіх працівників компанії, що беруть участь в експлуатації сушарок для насіння. Уповноважений працівник компанії, що добре знає цей стандарт, несе відповідальність за впровадження та підтримання його дії.

5. Мета цієї процедури полягає у зведенні до мінімуму пов'язаних із роботою на електрообладнанні ризиків: ураження електричним струмом, впливу дугового електричного дуги для всіх осіб, які виконують роботи на обладнанні, що належить компанії.

6. Метою цієї програми є надання інформації про безпечне використання системи захисту від падіння з висоти або сходів під час виконання робіт на висоті. Ця процедура поширюється на весь персонал та підрядників компанії під час виконання робіт на висоті.

7. Метою цієї програми є надання та підтримка стандарту безпеки, що є пов'язаним зі зберіганням зразків зерна на складі.

8. Мета цієї процедури полягає у встановленні вимог до плану реагування на надзвичайні ситуації на підприємстві.

9. Документальне оформлення видів безпечного виконання робіт з метою зниження ризиків для довкілля, безпеки та здоров'я працівників у зв'язку з роботою на сільгосп підприємствах та виконанням сільськогосподарських робіт.

10. Мета цього документа полягає у наданні інструкцій щодо того, що має бути включено до складу аптечок, що постачаються компанією, для надання першої допомоги на кожному підприємстві.

11. Мета цієї процедури полягає у встановленні правил охорони праці при експлуатації вилкових навантажувачів машин внутрішньозаводського транспорту та ручних візків з підйнятною платформою.

12. Мета даної процедури – визначення, конкретизація та документальне оформлення програми використання індивідуальних засобів захисту (ЗІЗ). Вона передбачає виконання оцінки небезпек, визначення заходів з охорони праці та оцінку ЗІЗ, що використовуються на об'єкті.

13. Мета цієї процедури полягає у забезпеченні застосування достатніх механізмів контролю при виконанні зварювальних робіт, газополум'яного різання, шліфування або інших робіт, при яких утворюються джерела загоряння, оскільки ці види робіт відрізняються високим потенціалом займання вогнонебезпечних та горючих матеріалів.

14. Дана процедура використовується для того, щоб зупинити обладнання, ізолювати його від викидів усіх потенційно небезпечних джерел енергії та заблокувати або відключити його, в той час, як працівники будуть виконувати будь-яке втручання або технічне обслуговування обладнання, для уникнення самовільного запуску обладнання або викиду накопиченої енергії, що може призвести до травмування працівників або пошкодження обладнання.

15. Мета цієї процедури - забезпечити захист працівників від випадкового контакту з рухомими частинами машин, механізмів та обладнання. Дана

процедура встановлює кроки для визначення вимог щодо захисту від машин і повинна бути використана, як навчальний інструмент, посібник, щоб дозволити працівникам розпізнати проблеми із захисним огороженням та зменшити ймовірність отримання травм та пошкодження обладнання.

16. Ціль цієї процедури полягає у визначенні та впровадженні практичних способів переміщення предметів з метою зменшення потенційної можливості виникнення травм, пов'язаних із розтягненням.

17. Метою цієї процедури є визначення переліку керівних інструкцій для працівників та підрядників, що беруть участь у монтажних та підймальних роботах.

18. Надання співробітникам та підрядникам відповідних інструкцій з користування переносною драбиною. Ці правила поширюються на всіх співробітників та підрядників.

19. Ціль цієї процедури полягає в наданні інструкцій щодо використання ножа, а також використання садових ножиць для польових робіт, що передбачають використання ножиць. Ці польові роботи включають: обрізання рилець, запилення та обрізання стебла.

20. Ціль цієї процедури полягає в наданні стандартів безпеки щодо складування насіння.

21. Ціль цієї політики полягає у визначенні вимог щодо безпечної експлуатації переносних опалювальних приладів.

22. Метою цієї політики є надання вказівок щодо вимог захисту від падіння та заходів безпеки на стандартних екскурсійних причепах. Ці вимоги щодо захисту від падіння були встановлені для усунення небезпек, пов'язаних з туристичними трейлерами. Ці заходи безпеки діють для максимальної безпеки пасажирів у причепі.

23. Мета цієї процедури полягає у встановленні вимог щодо техніки безпеки під час прокладання траншей та виконання інших робіт з викопування ґрунту. Додатковою метою є ідентифікація та визначення розташування

підземних комунікацій або перешкод, які здатні призвести до заповодіяння збитків або виникнення небезпечних ситуацій.

24. Ціль цієї процедури полягає у визначенні вимог щодо розпалювання та експлуатації основного пальника на об'єкті. Це передбачає чіткий план експлуатації пальникових систем, розтоплювання сушарки тощо. Політика передбачає забезпечення працівників безпечним, гігієнічним та продуктивним робочим місцем.

25. Визначення процедур використання докових замків.

26. Ціль цієї процедури полягає в наданні керівних інструкцій щодо стандартів безпеки та гігієни для працівників ручної праці в полі, а також вимог щодо забезпечення відповідності законодавчим нормам при забезпеченні санітарних умов, включаючи туалети, господарсько-питну воду та рукомийники.

27. Ціль цієї процедури полягає в тому, щоб забезпечити зведення до мінімуму несправностей у протипожежній системі, поінформованість персоналу про такі несправності, а також вжиття належних запобіжних заходів, для того щоб зменшити ризик. (табл. 2.6)

Таблиця 2.6

Корпоративні процедури з безпеки виробництва

№	Назва	Назва
1.	SC001 Access to employee medical records	Доступ до медичних карт та документації працівників
2.	SC002 Breaking into pipelines and equipment	Технічне обслуговування трубопроводів та обладнання
3.	SC003.1 Confined Space Entry	Роботи у замкнутому просторі
4.	SC003.2 Safe Dryer Operations	Безпечна експлуатація сушарки
5.	SC004 Electrical Work Practices	Методика виконання робіт на електрообладнанні
6.	SC005.1 Elevated Work	Висотні роботи
7.	SC006 Emergency Response	План реагування на НС
8.	SC006 Emergency Response	План реагування на НС
9.	SC007 Farm Agricultural Operations	Техніка безпеки при роботі на сільгоспприємствах/ виконанні сільськогосподарських робіт

Джерело: побудовано автором на основі корпоративних документів.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

№	Назва	
10.	SC008 First Aid Kit Contents	Використання аптечки першої допомоги
11.	SC009 Forklift safety	Правила безпеки при використанні навантажувачів
12.	SC010 Hazard Assessment	Оцінка небезпек, у разі яких використовуються індивідуальні засоби захисту
13.	SC011 Hot Work	Вогневі роботи
14.	SC012 Lockout Tagout LOTO	LOTO – блокування та маркування
15.	SC013 Machine Guarding	Захисне огороження машин та обладнання
16.	SC014 Manual Materials Handling	Ручне переміщення матеріалів
17.	SC015 On Site Shop Hoist Work and Inspection	Процедури експлуатації та перевірки цехової лебідки/крана на об'єкті
18.	SC016 Portable Ladder	Використання переносних драбин
19.	SC017 Pruning Shears and Knife Use	Використання садових ножиць/ножа
20.	SC018 Seed Stacking Standards	Стандарти складування насіння
21.	SC019 Space Heaters	Політика щодо використання опалювальних приладів
22.	SC020 Tour Trailers Field Days	Правила безпечного поводження на туристичних трейлерах
23.	SC021 Trenching and Excavation	Вимоги охорони праці при прокладанні
24.	SC022 Burner Operation Plan	План експлуатації пальника
25.	SC024 Dock Usage	Використання рамп
26.	SC025 Field Sanitation	Забезпечення дотримання санітарних умов на полі
27.	SC026 Fire System Impairment Program	Пожежна безпека

Джерело: побудовано автором на основі корпоративних документів.

Корпоративні процедури зумовлені стандартами поділяються на наступні:

1. Цією процедурою керівництво визначає систему управління ОП та ОНС

(охороною праці та охороною навколишнього середовища), яка буде застосована на об'єкті.

2. Байер забезпечує інформування, інструктування, навчання, нагляд та технічні можливості, необхідні для забезпечення охорони здоров'я, безпеки та

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

добробуту робітників, а також будь-яких осіб, якими керує компанія. Об'єкт забезпечує ознайомлення з загрозами для здоров'я та безпеки, а також екологічними аспектами, які можуть виникати на робочому місці, всіх співробітників та інших осіб, які виконують роботи, які можуть бути потенційними причинами високого ризику або значних наслідків.

3. Мета даної процедури – встановити, впровадити та підтримувати систему визначення місця зберігання, доступу, перевірки, перегляду, затвердження, ліквідації та архівування документів та даних.

4. Встановлення та підтримання процедур ідентифікації, ведення та ліквідації звітних матеріалів з охорони праці та навколишнього середовища, а також результатів перевірок та переглядів.

5. Аналіз операцій системи управління охороною праці та навколишнього середовища з метою оцінки повноти її імплементації та актуальності для досягнення цілей та політики в галузі охорони праці та навколишнього середовища, завдань та програм.

6. Мета законодавчих та інших вимог у галузі охорони праці та навколишнього середовища – регулювання діяльності об'єкта для забезпечення захисту робітників від травм та захворювань, а також мінімального впливу на навколишнє середовище. Ця процедура є посібником з ідентифікації, забезпечення доступу, обліку, підтримки та доведення до законодавчих та інших вимог у галузі охорони праці та навколишнього середовища на робочому місці.

7. Мета цієї процедури – встановити посібник із зовнішніх комунікацій з усіма зацікавленими сторонами для здійснення обміну актуальною інформацією з охорони праці та навколишнього середовища, та отримання відгуків. Зовнішні комунікації є дуже важливими для забезпечення життєздатності та цілісності системи управління охороною праці та навколишнього середовища.

8. Мета даної процедури – описати процес, який використовується компанією Байер для регулярного контролю та вимірювання ключової діяльності, яка значно впливає на навколишнє середовище та/або містить ризики для здоров'я та безпеки. Цей процес включає реєстрацію інформації для

відстеження показників, пов'язаних із системою управління охороною праці та навколишнього середовища, прогресу в досягненні цілей та завдань

9. Мета цієї процедури – оцінка та документальне оформлення відповідності вимогам чинного законодавства та іншим вимогам. Ця процедура стосується виявлення, виправлення та запобігання порушенням, пов'язаним із законодавчими та нормативними актами, а також іншими вимогами.

10. «Ризик» (P) – це параметр, який враховує як ймовірність (H) інциденту, так і його вплив (B). (табл. 2.7)

Таблиця 2.7

Корпоративні процедури зумовлені стандартами

№	Назва
1.	OSH001 Occupational Safety & Health Manual Керівництво з ОП та ОНС
2.	OSH002 Competence, Training and Awareness Профпридатність, навчання та проінформованість
3.	OSH003 Documented information Контроль документів
4.	OSH004 HSE Objectives and Plans Цілі та плани з охорони праці
5.	OSH005 Management Review Оцінка функціонування системи охорони праці
6.	OSH006 Legal-, Other Requirements and Compliance Assessment Управління законодавчими та іншими вимогами
7.	OSH007 Communication Зовнішні комунікації
8.	OSH008 Performance Measurement and Monitoring Вимірювання та контроль ефективності
9.	OSH009 Continuous improvement Процес безперервного вдосконалення
10.	OSH010 Risk Assessment (RA) Оцінка ризиків

Джерело: побудовано автором на основі корпоративних документів.

Усі наведені процедури необхідні для опису правильного виконання завдань на виробництві та є гарантом безпеки працівників. Вони повинні бути доступні в письмовому вигляді. Корпоративні процедури регулярно переглядаються та оновлюються.

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ КОРПОРАТИВНИХ ESH ПРОЦЕДУР НА ТЕРИТОРІЇ НАСИННЕВОГО ЗАВОДУ

3.1 Пропозиції по удосконаленню системи корпоративних процедур на підприємстві

Під час виробничої практики мною було проведене опитування серед сезонних працівників, що охопило думку 48 реципієнтів. Питання були поділені на 5 категорій: працевлаштування на наступний сезон, умови праці, графік роботи, взаємовідносини в команді та з керівником, побажання та пропозиції на наступний сезон. Також працівники мали змогу оцінити задовільність умовами роботи на заводі в цілому по п'ятибальній шкалі, де 1 – погано, 2 – задовільно, 3 – середньо, 4 – добре, 5 – відмінно. Двоє реципієнтів оцінили рівень своєї задоволеності як середню, шістнадцять обрали оцінку «добре», двадцять – «відмінно», десятеро працівників утримались від відповіді на це питання.

Сорок дві особи виказали бажання повернутися до заводу на наступний сезон. Усі працівники вказали, що готові порекомендувати працевлаштування на підприємстві своїм знайомим та родичам, чотирнадцять залишили контактні дані тих, хто може бути зацікавленим у сезонній посаді в компанії. Що стосується охорони безпеки, то абсолютно усі робітники відзначили якість засобів індивідуального захисту, їх зручність та ефективність. Тридцять дві людини відповіли, що готові працювати за 12-годинним графіком, тридцять із них мають можливість працювати у нічну зміну. Усі опитані виказали високу задовільність зрозумілим та прозорим планом роботи та очікуваними показниками. Однак, двоє осіб були незадоволені рівнем підтримки з боку керівника.

Що стосується аспектів, які найбільш єнодобалися за період роботи, то відповіді були наступними: більшість оцінила дружність колективу, ставлення з боку керівництва, умови праці та безкоштовні смачні обіди. Також не залишились без уваги безкоштовний транспорт до місця роботи, медичне страхування, висока культура виробництва, рівень техніки безпеки, графік

роботи, стаціонарний медпункт із можливістю отримання своєчасної медичної допомоги, а також те, що керівництво дослухається до думки працівників. Восьмеро з опитаних виказали задоволеність усіма аспектами роботи.

Працівники мали можливість залишити побажання для компанії на наступний сезон. Частка працівників хотіла б отримувати вищу зарплатню, мати можливість працювати за довгостроковими робочими контрактами та буди працевлаштованими на альтернативних посадах в перервах між сезонами виробництва. Двоє реципієнтів запропонували замінити вушні затички на протишумові навушники для більшої зручності, інші двоє хочуть отримувати теплий робочий одяг. Один з вагарів виказав пропозицію інсталювати світлофор на ділянці з вагами для вантажівок із зерном кукурудзи. Трьє з опитаних пропонують встановити більшу кількість перерв для відпочинку під час робочого дня. (табл. 3.1)

Таблиця 3.1

Опитування сезонних працівників насіннєвого заводу BAYER

Як Ви оціните свій період роботи в нашій компанії?	1	2	3	4	5	Утримались	
	(погано)	(задовільно)	(середньо)	(добре)	(відмінно)		
	0	0	2	16	20	10	
Питання						Так	Ні
Чи готові Ви повернутися на наступний сезон?						42	6
Чи готові Ви рекомендувати нашу компанію як роботодавця своїм знайомим?						48	0
Ви були забезпечені засобами індивідуального захисту та робочим одягом вчасно?						48	0
Чи оцінюєте Ви якість засобів індивідуального захисту як високу?						48	0
Чи зручні для Вас засоби індивідуального захисту та робочий одяг?						48	0

Джерело: побудовано автором на основі анкетування співробітників.

	Питання	Так	Ні
	Чи захищають засоби індивідуального захисту від можливих травм та пошкоджень?	48	0
	Чи повністю Вам були донесені Ваші посадові обов'язки?	48	0
	Чи зрозуміло Вам були пояснені цілі Вашої роботи та її показники?	48	0
	Чи мали Ви змогу звернутися до керівника/колег з запитаннями/пропозиціями?	46	2
	Чи відчували Ви підтримку з боку керівника?	46	2
Що Вам найбільше всього сподобалось за період роботи?		Побаження та пропозиції на наступний сезон	
		Колектив	18
		Ознайомлення з планом роботи та показниками	2
		Безкоштовні смачні сніди	18
		Умови праці	16
		Ставлення з боку керівництва	28
		Безкоштовний транспорт до місця роботи	6
		Керівництво дослухається до думки працівників	2
		Медичне страхування	2
		Медпункт та можливість отримання медичної допомоги	2
		Висока культура виробництва	4
		Все	8
		Підняти заробітню плату	22
		Замінити беруші на протишумові навушники	2
		Забезпечити теплим робочим одягом	2
		Можливість довгострокових робочих контрактів	6
		Альтернативні посади для сезонних робітників	4
		Змінити ставлення керівника	2
		Більше перерв під час роботи для відпочинку	3

Джерело: побудовано автором на основі анкетування співробітників.

Проведення опитувань дає можливість подивитися на діяльність та розвиток підприємства очима його співробітників, дізнатися їхнє ставлення до стиля керівництва, системи матеріальної та моральної мотивації, що вони

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

цінують, а чим незадоволені тощо. За результатами опитування можна зробити висновки про внутрішнє середовище організації праці.

«Почута» думка співробітників допоможе вирішити вже наявні проблеми в колективі, виявити приховані, а також зняти напругу між керівництвом і рядовими співробітниками.

Пропоную проводити такі опитування щоквартально з залученням більшої кількості співробітників.

Я була приємно вражена тим, як співробітники оцінили якість засобів індивідуального захисту. Однак, наявність налагодженої системи забезпечення професійним одягом та захисними елементами не є гарантом відсутності травм на виробництві.

Існує ряд причин, які викликають травми і проблеми зі здоров'ям у працівників галузі рослинництва, навіть при належному використанні ЗІЗ:

- недостатність інформації, інструкцій, навчання та контролю;
- ковзання, спотикання й падіння;
- робота в стані втоми і виснаження.

Більшість виробничих травм і проблем зі здоров'ям можна передбачити запобігти при правильному інформуванні та навчанні робітників.

Мною було організовано тренінг для робітників, що стосувався проблеми ковзання спотикання й падіння. Завдяки цьому тренінгу слухачі мали змогу!

- дізнатися про небезпеки ковзання, спотикання та падіння;
- зрозуміти, що закон вимагає від роботодавців і працівників;
- зрозуміти систему оцінки ризиків на робочому місці, набути навичок визначення небезпеки ковзання, спотикання та падіння;
- дізнатися, як запобігти ковзанню, спотиканню та падінню, дотримуючись відповідних заходів безпеки;

Цей тренінг мав на меті допомогти працівникам зрозуміти, як виявити небезпеку та запобігти нещасному випадку.

Ковзання, спотикання та падіння є найпоширенішими причинами травм на виробництві всіх видів галузей. Проведений мною тренінг в майбутньому буде

допомогати слухачам розпізнати ризики, дотримуватися відповідного самоконтролю та працювати безпечно, щоб запобігти заподіяння шкоди собі та іншим.

Ризик падіння поділяється на:

- падіння після ковзання;
- падіння після спотикання чи зачеплення;
- падіння через зміни у рівні.

Існує ряд можливих причин посковзнутися, спіткнутися і впасти:

- недоглянуті робочі місця;
- мокра підлога;
- нерівні поверхні;
- робота на платформах навантажувачів;

- неправильне використання драбин;

- робота на висоті;
- робота біля неогороженого краю робочої площі.

Роботодавець повинен забезпечити необхідні заходи з охорони здоров'я і безпеки, приділяючи основну увагу наступному:

- виконання загальних обов'язків роботодавця;
- забезпечення працівників достатньою інформацією;
- проведення інструктажів;
- захисні та профілактичні заходи;
- виявлення небезпек і оцінка ризиків;

- співпраця працівників;
- консультація працівників;
- дисциплінарні заходи стягнення.

Суттєві характеристики будівельної продукції разом із відповідними проектними рішеннями забезпечують дотримання основної вимоги безпеки експлуатації щодо запобігання ризикам падіння:

- поверхневий візерунок поверхонь облицювання підлоги чи тротуару з готової будівельної продукції;

НУБІП УКРАЇНИ

- визначення класів із близькості,
- установлення пристроїв для забезпечення необхідного освітлення (світильники, аварійні пристрої) для запобігання падінню після спотикання чи зачеплення, їх експлуатаційні характеристики (світлова потужність; ємність тощо);

НУБІП УКРАЇНИ

- похил, розмір проступу, висота сходів тощо для запобігання падінню через зміни в рівні;

НУБІП УКРАЇНИ

- наявність поручнів, балюстрад та парапетів для запобігання падінню через раптові зниження рівня підлоги, їх експлуатаційні характеристики (висота над підлогою; можливість подолання дітьми; розміри отворів, які унеможливають застрягання або провалювання в них дітей; стійкість до горизонтального поштовху).

Небезпека — це все, що може завдати шкоди.

НУБІП УКРАЇНИ

Ризик — це імовірність (висока або низька) того, що небезпека заподіє шкоду, а також тяжкість заподіяної шкоди.

НУБІП УКРАЇНИ

Оцінка ризиків — це ретельне вивчення факторів, які можуть завдати шкоди на робочому місці. Оцінка ризиків здійснюється, щоб визначити достатність запобіжних заходів для запобігання шкоди, наприклад, щодо механізмів, робочого обладнання, електрики і робочих систем.

НУБІП УКРАЇНИ

Контроль ризику: Закон вимагає, щоб роботодавці та працівники робили все можливе, щоб небезпечні фактори на робочому місці нікому не завдавали шкоди [21].

НУБІП УКРАЇНИ

Ризик залежить від обставин:

- Чи проведено відповідне навчання?
- Чи надані відповідні інструкції?
- Чи впроваджено належні механізми контролю?
- Чи наражався хтось на небезпеку?

НУБІП УКРАЇНИ

- Наскільки серйозними можуть бути травми або проблеми зі здоров'ям?
- Чи може небезпека стати причиною травми або погіршення здоров'я?
- Які кроки були зроблені для того, щоб небезпека не заподіяла шкоди?

Необхідно, щоб між роботодавцями і працівниками існувала двостороння комунікація. Це досягається за рахунок:

- періодичних програм навчання;
- інструктажу по техніці безпеки на робочих місцях;
- постійного нагляду;
- протокольних нарад з питань охорони праці та виробничої безпеки;
- позначення небезпечних робочих зон і механізмів знаками безпеки. На що треба звертати увагу?

Підлога і сходи:

- чисті і доглянуті;
- без загрози посковзнутися, спіткнутися або впасти;
- без виступів, наприклад цвяхів;
- отвори закриті або огорожені;

на верхніх поверхах позначено значення гранично допустимого навантаження;

- поручні мінімум з одного боку;
- решітка на вуличних сходах;
- сходинки однакові по висоті і

глибині. Освітлення:

- забезпечено відповідне освітлення;
- належним чином освітлені пішохідні маршрути і робоча зона в робочий час;

- освітлювальні прилади утримуються в чистоті, зокрема, очищаються від пилу для кращої видимості.

У Державних будівельних нормах України наведені аналізи ризиків нещасних випадків через падіння після ковзання та спотикання (табл. 3.2).

Причина	Вимоги до будівель і споруд в цілому		Будівельна продукція	Характеристики, що контролюють
	функціональні	виконавчі		
Ковзання при ходьбі	Обмеження слизькості підлоги чи тротуару за різних обставин	Уникнення слизькості підлоги тротуару стосовно взуття та босої ноги	Покриття для підлоги чи тротуару	Слизькість
Слабка видимість	Забезпечення необхідного освітлення у внутрішніх зонах приміщення та в запасних виходах	Забезпечення мінімальної освітленості на горизонтальних маршрутах та на сходах, пандусах	Світильники. Прилади аварійного освітлення	Потужність, ємність, час затримки перед початком освітлення. Вихідна потужність (ватт)

Аналіз ризику нещасних випадків через падіння після ковзання та спотикання

Джерело: Державні будівельні норми В.1.2-9:202X [23]. У кінці тренінгу було підведено наступні підсумки:

1. Усі розливи рідин і мокрі поверхні повинні негайно локалізуватися і забиратися. Найнебезпечнішими з погляду охорони праці та промислової безпеки є залишкова вологість поверхні, яка з одного боку не може бути ідентифікована візуально, а з іншого боку створює досить слизьку поверхню для

падіння.
2. Стежте, щоб усі пішохідні доріжки у виробничому приміщенні і проходи в офісі були вільні. Будь-яка зміна геометрії звичного маршруту – це потенційна причина виробничої травми.

3. У разі, якщо потрібно дістатися до предмета, який знаходиться на деякій висоті, завжди використовуйте безпечну драбину. Ніколи не використовуйте для цієї мети стільці або столи, а тим більше випадкові поверхні та предмети.

4. При перенесенні вантажів переконайтеся, що вантаж не заважає вашій оглядовості, що може значно збільшити шанси падіння.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

5. Усі проходи, проїзди і доріжки повинні бути достатньо освітлені. Достатньо, але не надмірно. Занадто яскраве освітлення одних ділянок в порівнянні з іншими може призводити до зниження гостроти зору при переході із зони в зону з різними світловими режимами. Якщо освітлення не є достатнім одразу звертайтеся до свого керівника.

6. Завжди носіть взуття на неслизької підшви. Ми не завжди можемо вплинути на стан поверхні, по якій йдемо, але у нас завжди є можливість вибрати те, що у нас при цьому на ногах. Збільшення тертя між підшвою взуття і поверхнею, по якій ви переміщується значно знижує ризик ковзання, а значить

1 травня [22]

3.2 Впровадження програмних забезпечень від Intellexu

Сьогодні Intellex є світовим лідером у розробці ESH-систем та якісного програмного забезпечення. Починаючи з 1992 року засновники Ендрю Джейна, Теда Грунау та інші розробники використовують найновіші технології, щоб зробити світ більш безпечним місцем [24].

Програмне забезпечення для інформування про інциденти від Intellex дозволяє легко фіксувати, відстежувати, розслідувати та керувати всіма інцидентами, включаючи травми та хвороби, розливи шкідливих речовин, пошкодження майна та інциденти з транспортними засобами. Програма допомагає збирати, систематизувати, аналізувати та автоматично повідомляти дані, необхідні для відповідності міжнародним стандартам та нормативним вимогам. Можливе використання нестандартних адаптивних форм для інцидентів з працівниками, майном, навколишнім середовищем та транспортними засобами, або застосування вбудованого конструктора для створення нових форм для типів інцидентів, що є унікальними для конкретного робочого середовища [25].

Що таке інцидент на робочому місці? Наука, що вивчає охорону праці визначає, що інцидент - це незапланована або ненавмисна подія, яка порушує

нормальну трудову діяльність та призводить до травм працівників, їх захворювань або пошкодження обладнання. Приклади інцидентів включають травми або хвороби, пов'язані з будівельним проектом, аварію автомобіля в логістичній компанії або небезпечний викид з хімічного заводу. Неприйнятна поведінка на робочому місці також може бути прикладом інциденту на робочому місці.

Існує багато різних типів інцидентів, кожен з яких може вимагати подання офіційного звіту до відповідних регулювальних органів. Але найчастіше їх поділяють на 5 категорій.

Травма чи хвороба працівника: несподівані події на робочому місці, що спричиняють серйозні травми або смерть (падіння, аварія при участі робочого транспорту, ураження електричним струмом, виснаження, падіння предметів тощо).

Екологічний інцидент: незапланований викид екологічно небезпечної речовини, яка завдає шкоди чи потенційної шкоди навколишньому середовищу, людям чи тваринам.

Пошкодження майна: інцидент, у якому пошкоджено обладнання або інфраструктурні одиниці компанії.

Пошкодження транспортного засобу: специфічний вид інциденту з пошкодженням майна, який стосується автотранспорту, але також може включати травми.

Пожежа: Інцидент із димом, жаром та полум'ям, що спричиняє локальні пошкодження майна (незначна пожежа) або пошкодження кількох приміщень, поверхів чи будівель (значна пожежа).

Що таке звіт про інцидент? Це структурований документ, який фіксує та реєструє всі факти та показники, пов'язані з інцидентом на робочому місці, нещасним випадком, ситуацією, що могла призвести до нещасного випадку, чи небезпекою. Його мета - зібрати необхідну інформацію, що стосується інциденту, повідомити зацікавлених сторін, допомогти виявити першопричину

інциденту та допомогти у плануванні та виконанні коригувальних дій, що будуть запобігати повторенню інциденту.

Мобільний додаток для повідомлення про інциденти дає змогу працівникам використовувати смартфон або планшет для запису подробиць інциденту на місці події, перегляду історії інцидентів та/або здійснення коригувальних та запобіжних заходів, пов'язаних із поточним розслідуванням.

Які переваги програмного забезпечення для повідомлення про інциденти?

Програмне забезпечення звітності про інциденти економить час та гроші, усуваючи помилки введення, повторювані записи, має кілька електронних таблиць. Централізоване сховище даних про інциденти дозволяє легко аналізувати та повідомляти про хвороби та травми на робочому місці. Він може автоматично витягувати, формувати та подавати всі дані про інциденти, необхідні для заповнення обов'язкової звітності. Крім того, гнучкі інформаційні

панелі та звіти забезпечують уявлення про поточні та історичні звіти у реальному часі. Перевагою використання програмного забезпечення для розв'язання питань управління інцидентами є можливість обміну інформацією з іншими працівниками компанії.

Інструмент управління інцидентами дозволяє відстежувати інциденти у всій організації, виконувати подальші дії, розслідування та надає менеджерам зручний спосіб ознайомитися з інцидентами. Насінневий завод у Почуйках користується розробкою Інтелексу

під назвою Incident Reporting Software. Станом на серпень 2021 року програма

налічує 512 записів, що стосуються насінневого заводу. Перший запис було

здійснено у серпні 2018 року, коли завод увійшов у експлуатацію. За три роки

існування заводу лише 22 записи можна віднести до нещасних випадків. Інші

490 записів відносяться до категорії «near miss», тобто до обставин, які могли

призвести до нещасних випадків. До таких зафіксованих інцидентів можна

віднести:

- пошкодження покриття сходів;
- незакріплені решітки біля пішохідної зони;
- стирчання цвяха з пандуса;

НУБІП України

- протікання різьбового з'єднання трубопроводу;
- порушення правила ОП працівниками-підрядниками компанії «УМТ»;
- забруднення канцелярії протруйниками;

- зберігання на стелажних полицях зразків, загальна вага яких перевищує допустиму;

НУБІП України

- мачтою навантажувача пошкоджено механізм регулювання палетної конструкції;

- коротке замикання в системі управління протипожежними воротами;
- перекидання металевої конструкції під час переміщення рухомого

НУБІП України

- обладнання;
- незакріплений болт у стелі приміщення;
- порожній синій флакон на станції промивання очей;

- зачинені двері аварійного виходу;

НУБІП України

- необжати конектор заземлення;
- небезпечно гострі кути покриття маслостанції;
- відсутність заземлення на мотор редукторах;

- встановлення вимірювального пристрою з порушеннями;

- захарщення аварійного виходу металобрухтом;

НУБІП України

- наявність виступаючих з підлоги елементів кріплень;
- неприбрані вчасно демонтовані металеві прути;
- виконання вогневих робіт без необхідних ЗІЗ;

- просідання асфальту біля однієї з будівель та інше.

НУБІП України

Завдяки програмному забезпеченню від Інтелексу на ці проблеми вчасно звернули увагу спеціалісти з відділу охорони праці, тим самим не допустивши вірогідних нещасних випадків на виробництві.

Однак, Інтелекс пропонує ще й інші програми для підтримання охорони

праці на найвищому рівні та спрощення контролю системи охорони праці в

НУБІП України

мілому. Програмні забезпечення для керування документами, для управління аудитом, для управління навчанням, для управління довкіллям, соціальним забезпеченням та врядуванням, забезпечення звітування про невідповідності,

для керування дозволами, для аналізу безпеки праці та для керування викидами в повітря. (табл. 3.3)

Таблиця 3.3

Програмні забезпечення від Intelex

1.	Intelex Audit Management	ПЗ для управління аудитом
2.	Intelex Document Control	ПЗ для контролю документів
3.	Training Management Software.	ПЗ для управління навчанням
4.	Intelex ESG Management	ПЗ для управління довкіллям, соціальним забезпеченням та врядуванням
5.	Nonconformance Reporting Software	ПЗ для звітування про невідповідності
6.	Intelex Air Emissions Management	ПЗ для контролю викидів у повітря
7.	Job Safety Analysis Software	ПЗ для аналізу безпеки праці

Джерело: створено автором на основі Applications for EHSQ Management

[29]

Програмне забезпечення для управління навчанням Training Management Software може значно спростити проведення тренінгів та навчань у компанії.

Ефективне навчання є життєво важливим для міцної та стійкої культури безпеки. Програмне забезпечення спрощує навчання та відстеження ESH та якості у всій організації. Програма дозволяє зменшити витрати на навчання, забезпечити відповідність міжнародним та державним нормам. Наявна миттєва статистика з настоюваних інформаційних панелей і звітів [28].

Програмне забезпечення надає можливість налаштувати необмежену кількість груп користувачів на основі посад, ролей, відділів або місцеположень, а потім легко призначати, планувати та відстежувати навчання для певних груп.

Динамічні інформаційні панелі та інструменти візуалізації даних забезпечують у реальному часі нагляд за результатами навчання компанії. Керівник може переглядати графік навчання кожного працівника та статус його завершення.

Автоматизовані робочі процеси навчання спрощують запити та затвердження курсів. Легкий доступ до повної історії навчання усуває складнощі щодо аудиту та підтвердження відповідності.

Ефективність впровадження даного ПЗ.

За поточний рік відділ охорони праці витрачав від 0.5% до 26% свого місячного бюджету на проведення тренінгів та навчань співробітників. (табл. 3.4)

Таблиця 3.4

Витрати з бюджету на проведення тренінгів

Місяць	%
Вересень 2020	4
Жовтень 2020	5
Листопад 2020	4,7
Грудень 2020	4,7
Січень 2021	5
Лютий 2021	2,6
Березень 2021	4,8
Квітень 2021	2,8
Травень 2021	4,3
Червень 2021	0,5
Липень 2021	26
Серпень 2021	4

Джерело: сформовано автором на основі бюджету компанії.

У липні проходить навчання більшості сезонних працівників, тому цього місяця на проведення тренінгів відділ витратив більше чверті свого бюджету.

Залучення даного ПЗ дозволить зменшити наведені показники на 50% та комп'ютеризувати проведення частини навчань замість запрошення спеціалістів.

Таким чином впровадження даного ПЗ дозволить зменшити витрати з річного бюджету відділу на 2.6 %.

Для цього доречно залучити фахівця з впровадження програмного забезпечення.

Розглянемо процес поетапного впровадження програмного забезпечення.

Оскільки процедура впровадження ПЗ може викликати перебої у роботі компанії, процес поділяється на кілька етапів.

Етап 1. Обстеження компанії

Перед створенням проєкту виконується дослідження поточної роботи компанії професіоналами. Після закінчення попереднього обстеження та аудиту замовник отримує рекомендації, пов'язані з розробкою технічного завдання на виконання робіт. У ньому приділяється увага кожній найдрібнішій деталі, докладно описані вимоги щодо:

- підготовки та вимог до техзасобів;
- формату зберігання та передачі даних резервних архівів;

- складу та виконання підготовчих робіт для об'єкта;
- конфігурування системи передачі;
- роботи загального та прикладного програмного забезпечення.

Якісно складене ТЗ гарантує точність виконання робіт.

Етап 2. Складання договору проведення робіт

Контракт на виконання робіт складається за спільним висновком замовника та компанії після виконання аналізу ТЗ

Цей період – оцінний. Оскільки план робіт призначено і визначено терміни, компанія-виконавець може оцінити всю процедуру в комплексі і визначитися з ціною. Найчастіше первинний етап проводиться безкоштовно або стає таким на підставі подальшого замовлення. Міна виконання робіт з інтеграції програмного забезпечення може залежати від таких факторів:

- складу та кількості робочих місць, підсистем та модулів;
- проведення додаткових робіт з інтеграції з іншими підсистемами та системами, а також складності її виконання;
- обсягу збереженої в базі даних інформації та її стану (працездатності та наявності резервних копій).

Етап 3. Створення групи із запровадження ПЗ

Третій етап також входить до підготовчих робіт. Компанією-виконавцем формується група запровадження програмного забезпечення та призначаються відповідальні.

Етап 4. Інсталяція та налагодження ПЗ

У цей період проводиться інсталяція програмного забезпечення на серверах та клієнтських машинах, підключення зв'язку, а також перевірка та налагодження робочого стану системи та її тестування під навантаженням. До стандартного переліку робіт четвертого етапу входить:

- встановлення та підготовка загальносистемного ПЗ сервера;
- інсталяція та налагодження компонентів та функцій серверної платформи;
- створення таблиць баз даних, завантаження інформації та інтеграція;
- перенесення БД (при необхідності), конвертація у потрібний формат, налагодження та створення робочих копій ПЗ, підготовка програм;
- встановлення та підготовка клієнтських машин (загальне прикладне та прикладне ПЗ);
- інтеграція та адаптація з вже наявними системами та платформами;
- перевірка працездатності усієї системи, тестування функціонування комплексу програмного забезпечення;
- остаточне налаштування за результатами тестування з метою отримання максимальної продуктивності та оптимізації роботи.

На цьому процес впровадження програмного забезпечення завершено, проте існують додаткові процедури, які безпеч компанії називає постустановними.

Остаточний етап завершення впровадження та проведення додаткових робіт.

Завершення впровадження ПЗ включає виконання таких робіт:

- навчання групи спеціалістів з боку замовника роботі з новим ПЗ - може проводитися віддалено або на

території замовника;

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

внесення змін згідно з досвідом експлуатації замовником нового ПЗ;
після закінчення внесення умовлених змін та усунення зауважень
підписується акт здачі робіт та приймання проєкту згідно з ПЗ, після
чого система передається замовнику та операція з впровадження
вважається завершеною.

Період окупності з огляду на вартість ПЗ та оплату праці фахівця зі
встановлення становитиме рік.

3.3. Вплив запропонованих заходів на діяльність підприємства

Вагому роль в забезпеченні професійного розвитку високого рівня
відіграють тренінги. Термін «тренінг» походить від англійського - навчати,
тренувати. Тренінг - це запланований процес, призначений надати або поновити
знання та навички і перевірити ставлення до проблеми, ідеї, поведінку з метою
їхньої зміни чи оновлення. Тренінг - це ефективна форма роботи для засвоєння
знань, інструмент для формування умінь і навичок, що забезпечує спілкування в
довірчій атмосфері і неформальній обстановці, а також пізнання себе і
навколишнього світу. Отже, можна узагальнити, що тренінг – форма навчання,
яка забезпечує умови для максимального отримання нових навичок та знань
стосовно визначеної тематики, сфери, сприяє перегляду цінностей та
пріоритетів, розвиває та удосконалює конкретні якості та властивості
особистості, допомагає працівнику обрати такі форми та методи поведінки, які
відповідають визначеній ситуації.

Згідно статистики:

- ковзання, спотикання та падіння є однією з головних причин смертності на робочому місці;
- ковзання, спотикання та падіння можуть спричинити розтягнення, розтягнення, переломки, травми голови та смерть;
- на ковзання, спотикання та падіння припадає понад 25% усіх травм на виробництві.

НУБІП України
Ковзання, спотикання та падіння є найпоширенішими причинами травм на виробництві всіх видів галузей. Проведений мною тренінг в майбутньому буде допомагати слухачам розпізнати ризики, дотримуватися відповідного самоконтролю та працювати безпечно, щоб запобігти заподіяння шкоди собі та іншим.

НУБІП України
Програмне забезпечення для управління навчанням Training Management Software може значно спростити проведення тренінгів та навчань у компанії.

НУБІП України
Ефективне навчання є життєво важливим для міцної та стійкої культури безпеки. Програмне забезпечення спрощує навчання та відстеження ESH та якості у всій організації. Програмне забезпечення надає можливість налаштувати необмежену кількість груп користувачів на основі посад, ролей, відділів або місцеположень, а потім легко призначати, планувати та відстежувати навчання для певних груп. Запровадження нового ПЗ надасть

НУБІП України
можливість проводити частину обов'язкових тренінгів комп'ютеризовано, а не залучати для цього дорогавартісних спеціалістів. Також це зменшить річні витрати з бюджету відділу на 2,6%. Період окупності складатиме рік.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

ВИСНОВКИ

Згідно з оцінками МОП, щороку нещасні випадки на виробництві та професійні захворювання забирають життя 2,3 млн працюючих в світі. Ще 160 млн працюючих щорічно страждають від професійних захворювань, а 313 млн - від нещасних випадків нелетальної характеру. Це тягне за собою серйозні витрати для підприємств і економіки в цілому. За оцінками МОП, понад 4% світового ВВП щорічно втрачається внаслідок нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань.

Жертви нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань особливо численні в країнах, що розвиваються, де величезні маси людей займаються шкідливим і небезпечним виробництвом, в тому числі в сільському господарстві, будівництві, на лісозаготівлях, в рибальстві і при видобутку корисних копалин. Смерть і каліцтва в результаті шкідливих і небезпечних видів діяльності є однією з основних причин бідності, яка підриває благополуччя цілих сімей. Найбільше від цього страждають найбідніші і найбільш вразливі категорії населення - жінки, діти і мігранти.

Більшість неофіційних працівників трудяться в умовах відсутності будь-яких гарантій, в тому числі тих, що відносяться до безпеки і гігієни праці. Багато дрібних підприємств, де вони працюють, характеризуються старим виробничим фондом, відсутністю сантехнічних приміщень або джерел питної води. Багато працівників, особливо жінки, живуть на робочому місці, причому нерідко в небезпечних і антисанітарних умовах, що загрожують не тільки їм, а й членам їх сім'ї.

Від дотримання безпеки життєдіяльності залежить не тільки здоров'я, а й життя людини. Сучасне суспільство не з повною відповідальністю ставиться до питань безпеки, більшість людей припускає, що з ними не станеться нічого такого, що могло б вплинути на стан здоров'я, або життя в цілому. Доросле населення планети значну частину часу проводить на роботі, тому велике значення має правильна організація робочого місця, яка безпосередньо позначається на здоров'ї.

Практично не одне виробництво не обходиться без застосування електричної енергії, тому розглянута в роботі тема по організації заходів щодо захисту від ураження електричним струмом, актуальна як в даний момент, так і в майбутньому.

Питання про визначення освітленості на робочому місці також актуальні, тому що від зорового сприйняття залежить як якість роботи, так і її кількість. При недоліку освітлення людина відчуває дискомфорт, і продуктивність праці різко скорочується. Погане освітлення так само не сприятливо впливає на зір людини, аж до його втрати.

Умови, які необхідно виконати:

- створення нормативно-правової, регуляторної та судової системи, спрямованої на рішення і охоплення питань охорони праці, включаючи основні законодавчі акти і технічні нормативи в цій сфері;

- забезпечення виконання вимог законодавства про охорону праці на робочих місцях, в тому числі за допомогою державних, приватних або неурядових систем, що діють незалежно або у взаємодії один з одним,

- компетенції, необхідні для працевлаштованих і трудящих для того, щоб забезпечити і підтримувати охорону праці на міжнародному та національному рівні, а також на рівні підприємств;

- соціальний діалог, який охоплює питання охорони і гігієни праці;

- мобілізація державних і приватних коштів для інвестицій в охорону праці;

- служби гігієни праці, в тому числі державні та приватні

- програми страхування від виробничих травм, що сприяють профілактиці летальних нещасних випадків, травматизму і захворювань;

- фахівці, установи і об'єднання з питань охорони і гігієни праці;

- індикатори охорони праці та реалізація ефективних методик для збору необхідних даних;

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Витшовецька С. В. Міжнародні аспекти захисту прав людини в сфері праці. *Соціальне право*. 2012. С. 318–323.
2. Вісьтак М. Співвідношення норм національного і міжнародного трудового права. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 9. С. 47–51.
3. Волохов О. С. Міжнародно-правове регулювання праці: поняття та принципи. *Держава і право. Юридичні і політичні науки*. Київ, 2012. Вип. 56. С. 337–342.
4. Грекова М. М. Характеристика правової природи впливу міжнародних трудових стандартів на національне законодавство. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2008. Вип. 40. С. 297–302.
5. Гуменик І. О. Міжнародні стандарти в сфері соціального страхування. *Актуальні проблеми політики*. Одеса, 2012. Вип. 13/14. С. 859–865.
6. Журавель В. Нормативно-правове регулювання взаємодії організацій працівників і роботодавців актами Міжнародної організації праці. *Публічне право*. 2017. № 4. С. 233–240.
7. Костюченко О.Є. *Гармонізація трудового законодавства України із законодавством Європейського Союзу*. Київ : Юрид. думка, 2018. 304 с.
8. Козуб І. Г. Щодо визначення поняття "міжнародно-правові стандарти у сфері праці". *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 2. С. 34–37.
9. Краснов Є. В. *Основні трудові права: міжнародні стандарти і законодавство України* : монографія. Одеса : Фенікс, 2017. 178 с.
10. Лушнікова М. В. *Международное и сравнительное трудовое право и право социального обеспечения: введение в курс* : учеб. пособие – М. : Юрилитинформ, 2018. 304 с.
11. Юшко А. М. *Міжнародні соціальні стандарти*: навч. посіб. Харків, 2017. 121 с.
12. Кодекс цивільного захисту України. Законодавство України від 2 жовтня 2012 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>

13. Про охорону праці: Законодавство України від 14 жовтня 1992 року.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>

14. Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні: Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0252-15#Text>

15. Державні будівельні норм України (Система стандартизації та нормування в будівництві. Порядок розробки вимоги до побудови, викладу та оформлення нормативних документів ДБН А.1.1.-2:93):

Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0046307-93#Text>

16. Міністерство охорони здоров'я України: офіційний сайт. URL: <https://mopz.gov.ua>.

17. Міністерство соціальної політики України: офіційний сайт. URL: <https://www.msp.gov.ua>.

18. Охорона праці: європейські і міжнародні стандарти та законодавство України (порівняльний аналіз): у 2 т. – Харків, Київ, 2016. Т. 1. 713 с.

19. Охорона праці: збірник актів: у 2 т. Київ, 2016. Т. 2. 718 с.

20. Державна служба статистики: офіційний сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

21. Безпека сезонних працівників галузі рослинництва. URL: https://www.hsa.gov.uk/eng/publications_and_forms/publications/horticulture/hsa_horticulture_publication_2021_ukrainian.pdf

22. Падіння під час виконання робіт та їх наслідки URL: <https://ohrana-truda.kiev.ua/ua/pad-innya-pid-chas-vikonannya-robot-ta-vih-naslidki/>

23. ДЕРЖАВНІ БУДІВЕЛЬНІ НОРМИ УКРАЇНИ. URL: <http://www.nisk.com/images/normuvannya/perish-redakts-dbn-2020/%D0%94%D0%91%D0%9D%20%D0%92.1.2-9.1%20%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf>

24. We empower sustainable business. URL: <https://www.intellex.com/about/>

25. Incident Reporting Software. URL: <https://www.intellex.com/incident-reporting-software/>

26 Training Management Software. URL:
<https://www.intellex.com/products/applications/training-management-software/>

27 Принципи співпраці ТОВ «БАЙСР» з Клієнтами. URL:
<https://www.bayer.com/uk/ua/cooperation-principles>

28. Звіт про управління 2020. URL:
<https://www.bayer.com/sites/default/files/2021/2906%20Bayer-LTD-report-2020%20SD%20V2.pdf>

29. Applications for EHSQ Management. URL:
<https://www.intellex.com/products/applications/>

30 Nitsenko, V., Mostenska, T., & Mardani, A. (2019). Management of enterprise development in the conditions of institutional changes and reforming of the economy. Odessa—Kyiv—Skudai-Johor—Olsztyn. Bookmarked Publishing & Editing. ISBN: 978-83-952465-4-8

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України